

TARTALOMJEGYZÉK		
1.1. A tervezés célja	3	2.2.9. Fogadókép, városkapuk 12
1.2. Alapadatok, termőhelyi adottságok	3	2.2.10. Kiemelt pontok, hangsúlyos városképi elemek 12
2. VIZSGÁLAT, ÉRTÉKELÉS	3	2.3. Összefoglalás, értékelés 13
2.1. A város zöldfelületi rendszerének átfogó ismertetése	3	3. JAVASLAT 14
2.2. A zöldfelületi rendszer elemeinek vizsgálata és értékelése	4	3.1. Stratégiai javaslatok, fejlesztési irányok 14
2.2.1. Lakóterek	4	3.2. Új zöldterületek kijelölése 15
2.2.2. Zöldterületek	5	3.3. Alulhasznált területek fejlesztése, funkcióbővítés, funkcióváltás 15
2.2.2.1. Kórházpark	5	3.4. Meglévő zöldfelületek bővítése, zöldfelületi kialakítások 16
2.2.2.2. Római kori romkert	7	3.5. Zöldfelületek rehabilitációja, környezetrendezés 17
2.2.2.3. Október 23.-a park	7	3.6. Zöldfolyosók kijelölésének lehetőségei a külterületen a zöldfelületi rendszer folytonosságának megteremtése érdekében 17
2.2.2.4. 492/2. hrsz.-ú terület	8	4. TERVLAPOK
2.2.2.5. 1530/1. hrsz.-ú terület	8	ZF-01. Lakóterületek elhelyezkedése és zöldterületi kapcsolatrendszerük M 1:10000
2.2.2.6. Mikes Kelemen utcai játszótér	8	ZF-02. A gyógytő és a városbelső zöldfelületi kapcsolatrendszere M 1:3000
2.2.2.7. Zrínyi Miklós utcai játszótér	8	ZF-03. A beépített terület zöldfelületi rendszerének vizsgálata és értékelése - déli városrész M 1:5000
2.2.2.8. 1069/3. hrsz.-ú terület	8	ZF-04. A beépített terület zöldfelületi rendszerének vizsgálata és értékelése – belváros és északi városrész M 1:5000
2.2.2.9. Sugár utcai játszótér	9	ZF-05. A beépített terület zöldfelületi rendszerének vizsgálata és értékelése – északi- és egergyi városrész M 1:5000
2.2.2.10. Dr. Moll Károly tér	9	ZF-06. A zöldfelületi rendszerre vonatkozó javaslatok – déli városrész M 1:5000
2.2.2.11. Gróf Festetics György tér	9	ZF-07. A zöldfelületi rendszerre vonatkozó javaslatok – belváros és északi városrész M 1:5000
2.2.3. Zöldfelületi igényű intézményterületek	9	ZF-08. A zöldfelületi rendszerre vonatkozó javaslatok – északi- és egergyi városrész M 1:5000
2.2.4. Zöldfelületi intézmények	10	ZF-09. A városszövet és a külterület zöldfelületi kapcsolatai - vizsgálat és javaslat M 1:12000
2.2.5. Városökológiai szempontból jelentős, korlátozottan látogatható területek	11	FÉNYKÉPMELLÉKLET
2.2.6. Zöldfelületet, vagy zöldterületet érintő fejlesztési területek	11	
2.2.7. Erdőterületek	11	
2.2.8. Ökológiai hálózat szempontjából jelentős fás-cserjés területek, kapcsolódó külterületi részek, településszegély	12	

1.1. A tervezés célja

A tervezés célja Hévíz város átfogó zöldfelület fejlesztési koncepciójának elkészítése, amely a zöldfelületi adottságok felméréséből, majd erre alapozott javaslatok kidolgozásából tevődik össze. A koncepció rövid- és hosszútávú célokat fogalmaz meg a zöldfelületek fenntartásával, fejlesztésével kapcsolatosan, meghatározza az alapvető fejlesztési irányokat, azokat a hiányterületeket, ahol beavatkozások szükségesek. Rámutat a város jelenlegi zöldfelületi rendszerében érzékelhető erősségekre és gyengeségekre, a hálózatban történő funkcionális működés elvárásain keresztül. A zöldfelületi hálózat működőképességének elérése érdekében a javaslatok kidolgozása egyaránt vonatkozik fenntartási beavatkozásokra, új elemek létrehozásának lehetőségére, valamint a már meglévő elemek funkcióinak átértékelésére, kiegészítésére, korrekciójára; az alulhasznált, szerep nélküli területek közösségi szabad terekké történő formálására.

A zöldfelületi rendszer közterületi fasorairól részletes, több szempontra kiterjedő felmérés készült, amely külön dokumentációban kerül ismertetésre.

1.2. Alapadatok, termőhelyi adottságok

Hévíz térségében a kistájra jellemző éghajlattól eltérően, a tó klímabefolyásoló erejének és a város fekvésének köszönhetően eltérő jelleg érvényesül. Az egész városban magasabb a szélcsendes napok száma, amely különösen jellemzi a véderdővel körbevett tavat. Itt a legtöbb a csapadék, mintegy 20-30 mm-rel több, mint a körzetben, évi átlagban 679 mm. Legcsapadékosabb hónapok a május és a június, legkevesebb csapadék pedig januárban és februárban hullik. A nagy vízfelület folyamatos hőkisugárzása révén mindennapos jelenség a ködképződés, amely télen is, dér formájában kicsapódik a növényzetre, így akadályozza azok erős lehűlését. A magas talajvíz és kevésbé fagyott talaj miatt a növények (elsősorban az örökzöldek) télen sem szenvednek a vízhiánytól. A hőmérséklet kiegyenlítettebb az ország más részeihez képest: a nyár szélsőségesen magas hőmérsékletű, száraz napjainak száma – különösen a tó környéki parkban – kevesebb, a tél pedig enyhébb. Az évi átlagos hőmérséklet 11,2 C°, egész évben átlagosan 1940 órát süt a Nap. A tó és a környező erdőterületek speciális mikroklima módosító ereje a város többi területére is hatással van, azonban ezeken a területeken érvényesülnek a beépítettségéből és a közlekedésből származó hatások, amelyek ezt az adottságot némileg módosítják. A város levegője melegebb és szárazabb, ami elsősorban a beépítettségéből fakad. A burkolt felületek nappal elnyelik a fényt, átforrósodnak, éjjel pedig visszasugározzák azt. A különbség a város és a környező területek között a vegetációs időszakban a legnagyobb, de télen is mérhető. A város levegője különösen a fő közlekedési utak mentén szennyezett. Ez a szennyezettség városrészenként eltérő, így más-más fajok alkalmazására nyílik lehetőség a belvárosban és a városperemi területeken. A városi utakat télen sózzák, a sós hólé az utak menti földsávra lecsapódik és a növények tövére kerül ill. bemosódik a talajba. A párolgás és az újabb sózások következtében ez a koncentráció egyre erősebb. Az egyes fajok a sózásra különböző mértékben érzékenyek. A sekély gyökérzetű és a fiatal fákat nagyobb károsodás érheti. Ez a hatás öntözéssel mérsékelhető.

A talaj tömörödöttsége és tápanyaghiánya tovább nehezíti a növények életkörülményeit. A közlekedés folyamatos tömörítő hatásának következtében, valamint a burkolt felületek nagy aránya miatt a talaj levegőtlen, ezért a városok talajának szerkezete teljesen átalakul, a talaj élettelené válik. A telepítések előtt nagy gondot kell fordítani a talajelőkészítésre, mind a talajszerkezet, mind a talaj tápanyagtartalmának helyreállítására.

2. VIZSGÁLAT, ÉRTÉKELÉS

2.1. A város zöldfelületi rendszerének átfogó ismertetése

Az általános elemzés előtt javasolt magának a zöldfelületi rendszer szerepének, jellemzőinek tisztázása. A zöldfelületi rendszer a település területfelhasználási egységeiben megjelenő, növényzettel borított felszínnek hálózatba történő kapcsolódását jelenti. A zöldfelületi rendszernek és elemeinek hatása a kondicionálásban, a rekreációs használatban, és nem utolsósorban a vizuális-esztétikai hatásban érvényesül. A kondicionáló hatás a levegő hőmérsékletének csökkentésében és páratartalmának növelésében nyilvánul meg, így a városi levegő hűtésében alapvető szerepe van. A városok átszellőzésének biztosításában tehát a zöldfelületeknek is kiemelt szerepük van. E mellett a légszennyező anyagok szűrésében, kiülepítésében, valamint a város vízháztartásában betöltött szerepük is különösen fontos. A város zöldfelületi rendszere aktív kapcsolatban kell, hogy álljon a külterületek zöldfelületeivel, zöldfolyosókat alkotva.

Természetesen az egyes területfelhasználási egységek zöldfelületeinek (növényzettel borított felszínének) aránya jelentősen különbözik a beépítésre szánt és a beépítésre nem szánt területeken, alapvető fontosságú azonban, hogy ezek között kapcsolat alakuljon ki.

Hévíz városát sajátos helyzetű táji adottságok jellemzik, amelyek az európai szinten is egyedülálló gyógytónak köszönhetőek. A tó léte, helyzete alapvetően meghatározza a település szerkezetét, és részben a zöldfelületi adottságokat is. A tó a beépített terület délkeleti szegélyéhez kapcsolódik, a település a tó nyugati oldalán húzódó dombháton terül el. A tó és közvetlen környezete 1993 óta országos jelentőségű természetvédelmi oltalom alatt áll, amelyhez északon és délen kapcsolódnak ex lege védett lápterületek.

A tó városhoz viszonyított aszimmetrikus helyzete okozza, hogy a zöldfelületi adottságok tekintetében is kissé aránytalan a megjelenés hálózati szinten. A másik sajátossága a településnek, hogy a város állandó lakossága 4893 fő, kisvárosias léptékű, azonban az idegenforgalom jóvoltából ez a szám az év nagy részében többszörösére duzzad. Ebből következően zöldfelületi (minőségi és mennyiségi) ellátottság tekintetében egy jóval nagyobb város igényeit kell kielégítenie. Ez elsősorban a rekreációs és esztétikai igény formájában jelentkezik, amely döntően közterületi zöldfelületeket jelent, tehát fasorokat, zöldsávokat és zöldterületeket. Utóbbi a közparkokat, közkerteket, fásított köztereket foglalja magában.

A táji adottságok (lápos, vizenyős területek) részben megakadályozták, hogy a tó közvetlen környezete beépüljön, bár az utóbbi évtizedekben egyre szorosabbra fonódik a beépítési gyűrű

a tó körül. Itt alapvetően a zöldfelületek uralkodnak, amelyek szerepét, helyzetét a szabályozási terv is rögzíti.

Részben a tó helyzete determinálta a déli és északi városrész szerkezetének kialakulását. Nyugatra, valamint északra történő lineáris terjeszkedés során alakult ki a településszerkezet (Egregy fejlődését kivéve).

A déli városrészben (Széchenyi utcától délre), a tó közelségében található a szállodák és nagyobb állami üdülők döntő többsége. Ezek nagy telken (1-5 ha) helyezkednek el, és sok esetben a zöldfelületi arány is jelentős. E mellett a közterületi fasorok lombtömege, képi megjelenése is hangsúlyos, különösen a Honvéd utca, József Attila utca térségében, amely a parkerdőhöz kapcsolódva zöldfelületi dominanciájú városrészt képez. Ezzel ellentétben állnak a tóhoz közvetlenül északnyugatra elterülő, Rákóczi Ferenc, Erzsébet királyné, Kölcsey Ferenc utca által határolt tömbök, amelyek zöldfelületi szempontból szegényesek, jelentős a burkolt felület aránya.

Az északi városrész általános közterületi zöldfelületi megjelenése elmarad a Széchenyi utcától délre fekvő területekétől, különösen igaz ez az északi rész középső területeire. Bár itt jelentős a biológiai aktív felületek aránya, ez elsősorban a beépítetlenségből fakad és döntően gyepfelületeket jelent. Ezeket a hiányosságokat részben ellensúlyozzák a Széchenyi utcától kiinduló egységes fasorok a Kisfaludy, a Mórícz Zsigmond, a Zrínyi Miklós, az Attila és a Kodály Zoltán utcában. Ezek a fasorok jelentik az egyetlen érdembeni zöldfelületi kapcsolatot az északi városrész és belváros között.

Az egregyi városrészben a funkcióból fakadóan a szőlőhegyeken jellemző mozaikos, kisparcellás tájszerkezet formálódott, mára átalakulva vendéglátóközpontú kiszolgáló egységekké.

A zöldfelületi rendszer típusai (szigetes, gyűrűs, sugaras, sávós) közül egyik sem jellemző maradéktalanul a városra, leginkább a szigetszerű hálós rendszer megjelenése jellemző. A zöldfelületi rendszer egyes elemeinek részletes tárgyalása az alábbi fejezetekben történik. A város zöldfelületi rendszerének általános jellemzéseként elmondható, hogy a tó és a környező területek közötti zöldfelületi kapcsolatban a távolabbi részek leszakadása figyelhető meg, különösen az északi városrészben figyelhető meg ez a folyamat. Hálózati hiányosság érvényes a külterületi zöldfelületi kapcsolatokra is; nagyon látványos az az ellentét, amely a keleti oldal észak-déli tengelyű ökológiai hálózatot alkotó gyepes, ligetes (ex lege védett) területek és a nyugati oldalon elterülő, a város és az északi erdőterületek közé ékelődő, homogén szántóterületek között érzékelhető.

2.2. A zöldfelületi rendszer elemeinek vizsgálata és értékelése

2.2.1. Lakókertek

A lakóterületek alapvető részét képezik a települési zöldfelületi rendszernek, de mennyiségi és minőségi mutatókat tekintve ez a legstatikusabb beavatkozási szintér (ZF-01. számú tervlap). A

telek minimális zöldfelületének nagyságát a szabályozási terv határozza meg, de a zöldfelület színtezettségéből, színtezettségi arányaiból fakadó minőségi mutatók és ebből következően a zöldfelület valódi értéke sokféle lehet. Térképi jelölésnél alapvetően a beépült, fenntartott, lehetőleg több szintes zöldfelülettel rendelkező telkeket próbáltuk ábrázolni, a beépítetlen telkeket, távlatban kijelölt lakóterületeket nem ábrázoltuk (ZF-01. számú térképlap).

A szabályozási terv zöldfelületi szempontból három lakóterületi kategóriát különböztet meg. A legmagasabb előírt érték a kertvárosias lakóterületekhez kötődik, itt a telek minimális zöldfelületi aránya 50%. Természetesen az előírt értéknél mindig lehet nagyobb zöldfelületet is létesíteni, de alapul mindenképpen ezt az értéket vesszük, mert ez – jó esetben – biztos, hogy megvalósul. Ezek a lakóterületek döntően a déli (Széchenyi utcától délre) településrész nyugati szegélysávjában, az északi településrész szintén nyugati és északi részén helyezkednek el. Jellemzőjük a nagyobb, szellősebb telekosztás, amelynek nagy részén fás növényzet is található. A városban legnagyobb arányban a kertvárosias lakóterület jellemző, amely mindenképpen kedvező hatású a zöldfelületi rendszerre vonatkozóan.

A nagyvárosias lakóterület az OTÉK 10%-ot előíró értéke helyett 30%-os legkisebb zöldfelületi arány megjelölésével szerepel. Ez a kialakult lakóterület a déli városrész és az északi városrész középső felében helyezkedik el, délen nagyobb, északon kisebb területet fedve. A 30%-os mutató a kialakult állapot megőrzését célozza, mivel ezek a tömbtelkes lakóterületek rendkívül jó zöldfelületi adottságokkal rendelkeznek. Ez elsősorban a koros növényállományból fakadó esztétikai, kondicionáló, funkcionális előnyöket jelent. A lakótömböket megosztó, összefüggő zöldfelületeken 25-30 éves korú növényállomány található, vegyesen tű- és lombhullató fajokból. Ugyan koncepcionális elgondolás kevéssé követhető nyomon a kertek arculatán, mivel többnyire sorban ültetve, gyakran rászterszerű megjelenéssel találkozhatunk, ennek ellenére a zöldfelület nagyon fontos szerepet tölt be mind az itt lakók, mind a város számára. Szerkezetük a sűrű telepítés következtében átgondolandó, azonban így is különösen értékesek a tömbházak zöldfelületei a Semmelweis és Dr. Korányi Ferenc utca közötti részeken. Fontos azonban szem előtt tartani, hogy a növényzet fokozatos felújítása, rehabilitációja sürgető feladat, mivel a közel egyidőben ültetett fák kiöregedése, pusztulása is rövid időszak alatt következhet be, s megfelelő szerkezet kialakítása, ill. pótlás nélkül gyorsan eltűnik a jelenlegi kedvező zöldfelületi kép.

A harmadik lakóterületi kategória a kisvárosias lakóterület, amelynél a legkisebb zöldfelületi arány 20%. Ilyen jellegű lakóterületeket a város középső részén találhatunk. A kis, gyakran elaprózott telekhálózat determinálja a gyengébb zöldfelületi megjelenést, és ezt gyakran a telkek fás növényzete sem tudja ellensúlyozni. Kivétel ez alól a Vajda Ákos utca menti sorházak környezetének zöldfelületi kialakítása, amely az összefüggőbb megjelenésnek, és a célforgalomból eredő csendes környezetnek köszönhetően oázisként jelenik meg a településközpont szegélyén. Az Attila utca – Zrínyi utca közötti tömbökben azonban sem területnagyság, sem minőség szempontjából nem mondhatók kielégítőnek a zöldfelületi mutatók.

A fentebb jellemzett állapot döntően kialakult, a jövőben csak kertvárosias lakóterület kialakítása tervezett. A legkisebb zöldfelületi aránnyal számolva a lakóterületek zöldfelületi nagysága a következőképpen alakul (a térképen ábrázolt területekre vonatkozóan):

Ln becsült lakókerti nagysága: $\sim 15.134 \text{ m}^2 \blacktriangleright 1,5 \text{ ha}$

Lk becsült lakókerti nagysága: $\sim 73.440 \text{ m}^2 \blacktriangleright 7,3 \text{ ha}$

Lke becsült lakókerti nagysága: $\sim 504.282 \text{ m}^2 \blacktriangleright 50,4 \text{ ha}$

Lakóterületek becsült össz nagysága: 59,2 ha

A vizsgálati adatokból két következtetést lehet levonni. Egyrészt a kertvárosias lakóterületek közterületein, utcáiban fokozott figyelmet kell fordítani a többszintes zöldfelületi sáv kialakítására. Ezt természetesen máshol is szem előtt kell tartani, de ezeken a részeken kiemelten kell foglalkozni új közterületi zöldfelületek létrehozásával a környezetállapot javítása érdekében. Ez elsősorban az északi városrész keleti felének gerincét alkotó Dr Babocsay, Zrínyi Miklós, Kodály Zoltán utcákat érinti.

Másrészt a kisvárosias lakóterületek környezetében, ahhoz kapcsolódva, a gyengébb zöldfelületi adottságoknak köszönhetően nagyobb igény támadhat a közterületi, többfunkciós zöldterületekre, ez elsősorban rekreációs, játszótéri- és sportfunkciót jelent.

Mint már említésre került, a nagyvárosias lakóterületeken a fokozatos felújítás, fiatal faegyedek, fa- és cserjecsoportok telepítése javasolt kertépítészeti terv alapján; a növényállomány egyidejű, nagy területen történő kiüregedéséből fakadó negatív hatások csökkentése, és a terület jobb funkcionális kihasználása érdekében.

2.2.2. Zöldterületek

A zöldterületek a rekreáció legfontosabb területei és üdülési szempontból is kiemelt szerepük van. Önálló területfelhasználási egységként a közparkok, közkertek, fásított közterek sorolandók ide. A közparkok és közkertek között a nagyság és az ebből fakadó funkcionális sokrétűség adja a különbséget. A szakmai definíció szerint a közpark minimálisan 1 ha, legkisebb oldalmérete 80 méter, többfunkciós, tömbszerű elhelyezkedésű. A fásított köztéren a zöldfelület mellett alapvetően a burkolat dominál, rekreációra alkalmas, közösségi térként funkcionáló közterület. Hévízen a kórház mindenki számára nyitott parkrésze sorolható a közpark kategóriába. A közparkok, közkertek méretezésénél a $20 \text{ m}^2/\text{fő}$ érték figyelembevétele javasolt (Jámbor, 1982).

A ZF-01. számú tervlapon láthatók a város zöldterületei. A zöldterületek részben a szabályozási terv alapján, részben – a szabályozási tervtől néhol eltérve – szerepkör megítélése alapján kerültek feltüntetésre. A római kori romok környezete is zöldterületként jelölt, mivel szerepe ilyen jellegű. Ebből a megfontolásból került ebbe a kategóriába a belvárosban, a Kossuth Lajos utca és Honvéd utca kereszteződésénél lévő, egykor játszótérként funkcionáló, előnyös helyzetű közkert (1069/3 hrsz.) is. A buszpályaudvar szabályozási terven látható,

zöldterületként való besorolása azonban a vizsgálati tervlapon nem szerepel, mivel jelen állapot szerint a kondicionáló zöldfelület feltételeit sem elégíti ki. Ezt fejlesztési területként vettük figyelembe.

A városi szintű közpark (kórházipark) $\sim 5 \text{ ha}$ nagyságú (épületek nélkül), nem önkormányzati tulajdonban lévő terület. A közkertek nagysága tág határok között mozog, 368 m^2 és 5194 m^2 között változik. Az egyetlen fásított köztér (Gróf Festetics György tér) 2747 m^2 nagyságú.

A vizsgálati térképlapon ábrázolt zöldterületek közül, a szabályozási terv szerint Egregyen távlati megvalósításra kijelölt három terület csak tájékoztató jelleggel került feltüntetésre. Összterületüket ($2,14 \text{ ha}$) nem számítottuk be a zöldterületek területi nagyságába, mivel térszerkezettel és aktív funkcióval sem rendelkeznek, és pillanatnyilag nincsenek önkormányzati tulajdonban sem. Ezek döntően kondicionáló jelleggel bíró, fás, cserjés, vagy gyepes fás területek.

A zöldterületek nagysága $7,16 \text{ ha}$, amely a lakosságszámra vetítve (4893 fő) $\sim 15 \text{ m}^2/\text{fő}$ zöldterületet eredményez, amely elmarad a kívánatostól ($20 \text{ m}^2/\text{fő}$). Ebből a gyermekjátszóterek területi aránya $\sim 0,5$ (4705 m^2) ha, ez gyermeklétszámra (óvodák, bölcsőde, általános iskola létszámát alapul véve – 697 fő) vetítve $\sim 7 \text{ m}^2/\text{fő}$, amely megfelel az általános szakmai normának. A játszóterek a település középső – déli részén találhatók, egyenletes eloszlásban.

A városi zöldterületek részletes jellemzése:

2.2.2.1. Kórházipark

A város egyetlen, területi arányait tekintve igazinak számító közparkja, nagysága $\sim 5 \text{ ha}$. Részét képezi a Hévizi-tó országos jelentőségű védett természeti területnek. Mivel ez a város legnagyobb, legrégebbi parkja, ezzel a zöldterülettel részletesebben foglalkozunk.

A park keleti irányban a tóhoz, illetve belső, zárt kertjéhez, nyugaton pedig a városi parkerdőhöz kapcsolódik. Városszerkezeti szempontból is fontos kapcsolatot létesít a keleti városközpont (parkoló, termelői piac, Deák Ferenc tér) és a város déli területei (Ady Endre utca, kemping) között.

A park története a Festetics-család fejlesztéseivel kezdődik. A tó gyógyhatásának felismerése már a rómaiak Pannóniai tartózkodásához kötődik, de az első fürdőfejlesztés gróf Festetics (I.) György nevéhez fűződik, aki 1795 és 1797 között kis fürdőtelepet épített. Természetesen ez a fürdőhely közel sem hasonlított mai környezetéhez: a tavat nádrengeteg övezte, a természetes környezetben aligha voltak kivehetők a tó és épületeinek kontúrjai. A gróf halála után hanyatlásnak induló fürdőtelepet Festetics II. György 1858-tól elindult fejlesztései lendítették fel újra. A Festetics-uradalom még 1858-ban a kopár domboldal fásításával együtt mintegy 40 kataszter holdnyi park telepítését kezdte meg. Ugyanebben az évben Festetics (II.) György intézkedésére a domb aljának szilárd talaján a fürdővendégek elhelyezésére „megfelelő” vendégépületet emeltek. Fürdőházat, fürdőkamrát, öltözőkabinokat létesítettek, szinte minden

évben épült valami. 1860-ban nyugatról is hidat vertek az épületekhez, majd újabb fürdőházat, szállóépületeket, végül tükörfürdőt létesítettek, 1866 tavaszára. Az 1870-es évekig létesített, 1-7-ig számozott épületek lettek a mai gyógyfürdőkórház alapjai. A folyamatosan fejlődő fürdő történetében a park történetére, kialakítására kevés utalást találunk, de létéről több forrás tájékoztat.

A parkot keresztülszelő sétány nevét Dr. Schulhof Vilmosról (1874-1944) kapta, aki 1906-tól gyakorló fürdőorvos volt Hévízen. 1908-ban szanatóriumot alapított, 1911-ben mozgáskorlátozott betegek számára létesítette az ún. Zander Intézetet, ahol elektroterápiás, laboratóriumi és röntgendiagnosztikai vizsgálatokat lehetett végezni.

A világhíressé lett tündérrózsák telepítése Lovassy Sándor, a keszthelyi gazdasági tanintézet tanárának kezdeményezésére indult meg, 1898-ban kezdődtek a kísérletek az India és Afrika trópusi vidékeiről behozott lótuszok honosítására. Azonban a fürdőépületekhez, szállókhoz kialakított környezethez szervesen hozzátartozott a tó mellett a park is. Az eddigi településtörténeti kutatások a park kialakításáról nem tartalmaznak információkat, így jellegéről csak a korabeli, 1900-as évek elejétől folyamatosan készült képeslapok adnak némi információt. A századeleji képeken a tófürdő bejárata előtt keskeny sétány vezet a bejáráthoz, mely buja növényzettel „keretezett”. Az épületek előtt fákkal beültetett gyepek felületek és összefüggő nagy burkolt területek láthatók, amelyeken a gépkocsi- és gyalogos közlekedés folyt. Az utak, terek burkolata kavics. A park egyes részein található látványos elemek, mint a szökőkút és a tarka egynyáriakból kialakított "group"-ok a szabályos formákat követik. Ezekre a kiültetésekre jellemző az egzotikus hangulat: szukkulens agavék, yuccák láthatók a dombszerűen megemelt egynyári kiültetések középpontjában, és a kővázákban. A század második felében készült felvételeken gazdag, formákat kitöltő parterek láthatók (politikai hatalmat szimbolizáló vörös csillag, mértani idomokba foglalt ágyak), amelyek azonban már elszakadnak az épületek stílusától, a jelenlegi fedett fürdő karakterének felelnek meg.

A park mai képe életének minden szakaszából tartalmaz „hagyatékot”. A kertberendezési tárgyak között még megjelennek a századeleji hangulatot idéző griffek és kővázák, együtt a hatvanas évekből származó padokkal, burkolattípussal.

A parkon keresztülvezető utak aszfalt borításúak, a területekre az egyszerű anyaghasználat mellett a kizárólag praktikussági szempontokat figyelembe vevő spontán kialakítás jellemző, többnyire merev, architektónikus vonalvezetéssel. A park középpontjában szökőkutat létesítettek, melynek középpontjában terméskő burkolatú, dombszerű talpazaton álló szobor látható. A sétány és a központi szökőkút is átgondolásra, felújításra javasolt.

A park jelenlegi növényállománya értékes, koros egyedeket tartalmaz, de felújításra szorul. Kiemelkedő a sétány mentén létesített platán fasor, amelyet századeleji képeken is láthatunk, és azok a koros fák, melyeket a platánsorral közel egyidőben ültettek (kőris - *Fraxinus ang. ssp. pannonica*, mocsárciprus - *Taxodium distichum*, kínai ősfenyő - *Metasequoia glyptostroboides*, *Abies* és *Picea* nemzetség fajai).

Ritkaságai közé tartoznak a mocsárciprus - *Taxodium distichum*, kínai ősfenyő - *Metasequoia glyptostroboides*, páfrányfenyő - *Ginkgo biloba*, kaliforniai nagymagvútisza - *Torreya californica*, kaliforniai gyantásciprus - *Calocedrus decurrens*, atlasz cédrus - *Cedrus atlantica*, mandzsu ártiszafa - *Cephalotaxus harringtonii*, tengerparti óriásfenyő - *Sequoia sempervirens*, csüngő gyertyán - *Carpinus betulus 'Pendula'*, csüngő bükk - *Fagus sylvatica 'Pendula'*. A cserjék között is találunk gyűjteményes kertekbe illő, különleges fajokat is, mint a borostyán termő alakját (*Hedera helix 'Arborescens'*), keleti mahóniát (*Mahonia bealei*), kései végzetfát (*Clerodendrum trichotomum*), nagyvirágú liliomfát (*Magnolia x soulangiana*) és idős kora, szép fejlettsége révén értékes egyedeket (japán kecskerágó - *Euonymus japonicus*, örökzöld bangiták - *Viburnum rhytidophyllum*, tiszafák - *Taxus baccata*).

A növényalkalmazásban is többhelyütt érezhető a burkolatoknál említett spontaneitás. A meglévő növényfajok túlnyomó többsége a túlevelű örökzöldekből kerül ki, az elsősorban virágzásukkal díszítő cserjék száma alacsony. Az utóbbi évek növényültetései során több virágzásával intenzíven díszítő cserjefolt került kialakításra (rózsaágyak). A meglévő cserjeállomány többsége kiöregedett, cseréje az igazán értékes, nagy termetű egyedek kivételével indokolt. A fák egy része közép- vagy idős korú, viszonylag jó egészségi állapotú, de a fenyők nagy része kikopaszodott, egészségi állapota gyenge. Összességében a növényállomány teljes felújítására lenne szükség a legértékesebb fajok megtartásával.

A városi park fontos idegenforgalmi célpont is, a park helyzete, a dekoratív kiültetések, a koros növényállomány megfelelő alapot teremt a pihenési, rekreációs szerepkör megvalósításához.

MEGLÉVŐ NÖVÉNYFAJOK JEGYZÉKE		
<i>Sorszám</i>	<i>Latin név</i>	<i>Magyar név</i>
1.	Platanus x hispanica	Platán (boglárfa)
2.	Picea pungens	Szúrós luc
3.	Betula pendula	Bibircses nyír
4.	Thuja occidentalis 'Semperaurea'	Arany tuja
5.	Abies cephalonica	Görög jegenyefenyő
6.	Fraxinus ang. ssp. pannonica	Magyar kőris
7.	Picea abies	Lucfenyő
8.	Metasequoia glyptostroboides	Kínai ősfenyő
9.	Aesculus hippocastanum	Közönséges vadgesztenye
10.	Fagus sylvatica 'Pendula'	Csüngő bükk
11.	Chamaecyparis pisifera	Szavára hamisciprus
12.	Philadelphus coronarius	Közönséges jezsámen
13.	Deutzia scabra	Gyöngyvirágcsereje
14.	Prunus laurocerasus 'Schipkaensis'	Babérmeggy
15.	Cedrus atlantica 'Glaucá'	Ezüst atlasz cédrus
16.	Viburnum rhytidophyllum	Örökzöld bangita
17.	Pyracantha coccinea	Tűztövis
18.	Berberis julianae	Júlia-borbolya

19.	Thuja occ. 'Malonyana'	Malonyai tuja
20.	Thuja plicata	Óriás életfa
21.	Chamaecyparis laws. 'Fletcheri'	Hamisciprus 'Fletcheri' fajtája
22.	Thuja orientalis	Keleti tuja, életfa
23.	Corylus avellana 'Contorta'	Csavart mogyoró
24.	Chamaecyparis laws. 'Globus'	Hamisciprus 'Globus' fajtája
25.	Cham. lawsoniana 'Lövé'	Hamisciprus 'Lövé' fajtája
26.	Callicarpa sp.	Kínai lilabogyó
27.	Thuja occ. 'Europe Gold'	Nyugati tuja 'Europe Gold' fajtája
28.	Cercis siliquastrum	Júdasfa
29.	Corylus avellana	Közönséges mogyoró
30.	Forsythia x intermedia	Aranyvessző
31.	Symphoric. albus var. laevigatus	Hóbogyó
32.	Magnolia x soulangiana	Nagyvirágú liliomfa
33.	Viburnum rhytidophyllum	Örökzöld bangita
34.	Lonicera nitida 'Elegant'	Mirtuszlonc
35.	Acer pseudoplatanus	Hegyi juhar
36.	Ginkgo biloba	Páfrányfenyő
37.	Chamaecyparis laws. 'Stewartii'	Hamisciprus 'Stewartii' fajtája
38.	Mahonia aquifolium	Kerti mahónia
39.	Thuja occidentalis	Nyugati tuja
40.	Carpinus betulus 'Pendula'	Csüngő gyertyán
41.	Ilex aquifolium	Közönséges magyal
42.	Fagus sylvatica	Bükk
43.	Pinus strobus	Simafenyő
44.	Euonymus japonicus	Japán kecskerágó
45.	Taxodium distichum	Mocsárciprus
46.	Cephalotaxus harringtonii	Mandzsú áltiszafa
47.	Abies pinsapo	Andalúziai jegenyefenyő
48.	Chaenomeles japonica	Téglapiros díszbirs
49.	Calocedrus decurrens	Kaliforniai gyantásciprus
50.	Picea orientalis	Kaukázusi luc
51.	Cedrus atlantica	Atlasz cédrus
52.	Spiraea x vanhouttei	Közönséges gyöngyvessző
53.	Juniperus sabina	Kúszó boróka
54.	Hedera helix 'Arborescens'	Borostyán
55.	Abies concolor	Kolorádói jegenyefenyő
56.	Mahonia bealei	Keleti mahónia
57.	Taxus baccata	Tiszafa
58.	Taxus bacc. 'Fastigiata'	Oszlopos tiszafa
59.	Quercus sp.	Tölgy
60.	Thuja occidentalis 'Smaragd'	Nyugati tuja 'Smaragd' fajtája

2.2.2.2. Római kori romkert

Az Attila utca végén elhelyezkedő, burkolt felületű (klinkertégla) sétautakkal, kertberendezési tárgyakkal rendelkező, térszerkezettel, kerti egységekkel jellemezhető közkert. Nagysága 5194 m². A kert a római kori romok köré szerveződik, a sétautakhoz ismeretterjesztő, pihenő, játékre lehetőséget adó kerti terek kapcsolódnak, szabadtéri színpad is kialakításra került. A közkert a Zrínyi utca felől (északról) és az Attila utca felől is megközelíthető. Az északi oldali fogadórészen parkolósáv helyezkedik el, fedett kerékpártárolóval, délen kerékpártámaszok kerültek kialakításra. A két fogadópontra kapcsolja össze a sétaúthálózat, erre fűződik fel a játszótér, a bemutató emelvény, valamint az önálló látványelemként is funkcionáló szobor, és az azt befogadó tér. A kert fogyatékkal élők számára is feltárt, igaz ez az elhelyezett illemhelyre, és a bemutató/tájékoztató táblákra egyaránt. A kialakítás anyaghasználat és növényalkalmazás tekintetében is igazodik a római kori hangulathoz. A növényzet három szintes, a díszítő jellegű évelő- és rózságyak mellett cserjesávok és facsoportok jellemzők. Fontosabb fajok: platán (*Platanus x hybrida*), magyar tölgy (*Quercus frainetto*), díszgalagonya (*Crataegus lavalleyi 'Carrierii'*), örökzöld puszpáng (*Buxus sempervirens*), babérmeggy (*Prunus laurocerasus*), levendula (*Lavandula angustifolia*), nipponi gyöngyvessző (*Spiraea nipponica 'Snowmound'*), somok (*Cornus sp.*), orbáncfüvek (*Hypericum sp.*), bangiták (*Viburnum sp.*), nőszirm (*Iris*), sásliliom (*Heimerocallis*). A kert térvilágítással ellátott, az öntözés automata öntözőrendszeren keresztül történik.

A kert egyik hátránya az az adottság, hogy kissé periférikusan helyezkedik el, a másik, hogy kevés koros, meglévő növényzete híján csak 5-10 éven belül fog teljes értékűen működni. Ez a város második legnagyobb működő zöldterülete a kórházpark mellett, s itt jól látható az is, hogy csak bizonyos területnagyság felett lehet több funkciót elhelyezni úgy, hogy egymást ne zavarják, valamint hogy a zöldfelület környezetminőséget befolyásoló hatása is a legjobban érvényesüljön.

2.2.2.3. Október 23.-a park

A Móricz Zsigmond utca – Nagy Imre utca kereszteződésében helyezkedik el ez a háromszög alakú közkert. Nagysága 4747 m². Feltárási úthálózata dolomitúzalék, beton szegélyezéssel. Az úthálózat az észak-déli irányú hossz tengelyben futó, illetve erre merőleges rövidebb sétányszakaszokból áll, az utak kereszteződésében teresedés kialakításával. Az észak-déli irányú sétányszakasz mentén emléktáblák, és ehhez kapcsolódó emlékfák láthatók, az út északi végpontjában áll az emlékmű. Az utak mentén padok kerültek elhelyezésre, beton szerkezetű, fa ülő- és háttámlás kialakítással. Bár a kert alakja valamennyire korlátozza a térszerkezeti kialakítást, meghatározza az útszerkezetet, ennek ellenére a jelenlegi megoldás szegényes, funkcióhiányos kertet eredményez, a fejlesztés mindenképpen javasolt. A kert növényállománya jó alapot szolgáltat a fejlesztésekhez. Nagyon értékes a kert oldalhatárai mentén húzódó koros nagylevelű hársfasor (*Tilia platyphyllos*), de a kert más részein is találhatók meghatározó tűlevelű örökzöld- és lombhullató fajok. A nagylevelű hárs mellett megjelenik az ezüst hárs (*Tilia tomentosa*), a szúrós luc (*Picea pungens*), a fekete fenyő (*Pinus*

nigra), az amerikai duglászfenyő (*Pseudotsuga menziesii*), a keleti- és nyugati tuja (*Thuja orientalis*, *Th. occidentalis*), a simafenyő (*Pinus strobus*), a közönséges luc (*Picea abies*), a hamisciprus (*Chamaecyparis*), a tiszafa (*Taxus*), a közönséges nyír (*Betula pendula*). A növényállomány szórtan, spontán módon helyezkedik el, a kertben kevés a cserje, döntően a déli részen jelennek meg (madárbirs, parkrózsa), és a központi teret keretezik.

2.2.2.4. 492/2. hrsz.-ú terület

A 492/2 hrsz.-ú terület a Mórícz Zsigmond utca – Fecske utca kereszteződésében fekszik, háromszög alakú. Nagysága 1472 m². Rövid aszfaltút szakasz osztja ketté, amely mentén helyi járat megállóhelyet alakítottak ki, paddal, hulladékgyűjtővel. A kert jelenlegi egyetlen funkciója a kondicionálás, mivel sem úthálózattal, sem határoló, térképző cserjesávokkal nem rendelkezik. A keleti oldalához parkoló és szelektív hulladékgyűjtő sziget kapcsolódik. Elszórtan, vagy csoportban megjelenő faegyedeit a fehér fűz (*Salix alba*), a nyugati tuja (*Thuja occidentalis*), a vérszilva (*Prunus cerasifera 'Nigra'*), a közönséges lucfenyő (*Picea abies*), az ezüst juhar (*Acer saccharinum*), és az útsorfaaként is megjelenő nemes körte fajtája (*Pyrus communis 'Beech Hill'*) alkotja.

Fejlesztése mindenképpen javasolt, kellemes pihenőhellyé alakítható, rózsza- és évelőágyakkal a díszítőértéke is fokozható. A parkolók és buszmegálló létéből fakadó kedvező közlekedési kapcsolat jó alapot kínál a fejlesztéshez.

2.2.2.5. 1530/1. hrsz.-ú terület

A Fecske utca – Mikes Kelemlen utca találkozásánál fekvő közkert, nagysága 1055 m². A kert jelenlegi egyetlen funkciója a kondicionálás, mivel sem úthálózattal, sem határoló, térképző cserjesávokkal nem rendelkezik. A funkcióbővítéshez, kerti terek kialakításához jó alapot nyújt fiatal-középkorú növényállománya, amely szórtan, rendező elvhez nem igazodva került telepítésre. Fontosabb fafajai: kocsányos tölgy (*Quercus robur*), ezüst juhar (*Acer saccharinum*), szelídgesztenye (*Castanea sativa*), közönséges- és szúrós luc (*Picea abies*, *P. pungens*), kislevelű hárslili (*Tilia cordata*), kék duglászfenyő (*Pseudotsuga menziesii* var. *glauca*), nyugati tuja (*Thuja occidentalis*). Fejlesztése, kertépítészeti terv alapján történő rendezése javasolt.

2.2.2.6. Mikes Kelemlen utcai játszótér

Közelmúltban felújított, fadeszkázatú kerítéssel körbevett játszótér, megközelíthető a Szabó Lőrinc, a Mikes Kelemlen utca, valamint a déli lakóterületek felől. Nagysága 1138 m². A kert nagyobbik, nyugati fele játszótéri kialakítású, a keleti részben pihenésre, sportolásra (ping-pong asztal) alkalmas a terület. A felújított játékok faszerkezetűek, a területen két mászóvár, lengőhinta, homokozó, mérleghinták kerültek elhelyezésre, homok ütés csillapító burkolattal. Szilárd burkolatú feltáró úthálózat nincs, a kerti terek gyepes felületen közelíthetők meg. A játszóeszközök közelében padok (beton szerkezet, fa ülő- és háttámla), és fém hulladékgyűjtők találhatók.

A felújítással egyidőben növényzet telepítése is történt, amely elsősorban a határoló, térválasztó cserjesávokat jelenti. Fontosabb cserjefajok: kékszakáll (*Caryopteris x clandonensis 'Heavenly Blue'*, *C. incana*), nipponi-, közönséges gyöngyvessző (*S. nipponica 'Snowmound'*, *Spiraea x vanhouttei*, *S. cinerea 'Grefsheim'*), levendula (*Lavandula angustifolia*), mályvacserje (*Hibiscus syriacus 'Woodbridge'*), orbáncfű fajok (*Hypericum* sp.), ostorménbangita (*Viburnum lantana*). A faállományt gömbmeggy (*Prunus fruticosa 'Globosa'*), szúrós luc (*Picea pungens*), hegyi- és korai juharok (*Acer pseudoplatanus*, *A. platanoides*) alkotják.

A jövőben javasolt szilárd burkolat kialakítása, a kertberendezési tárgyak cseréje.

2.2.2.7. Zrínyi Miklós utcai játszótér

Közelmúltban kialakított, fémkerítéssel körbevett játszótér, bejárata a Zrínyi Miklós utcáról és a Bartók Béla utcáról nyílik. Nagysága 1500 m². A szilárd burkolatú (klinkertégla) út a két bejáratot íves-orsós szerkezeti kialakítással kapcsolja össze, középen ivókút helyezkedik el. A játékterek (járófelületnek is alkalmas) gyöngykavics ütés csillapító burkolattal, valamint gumitégla burkolattal a szilárd burkolatú útrendszerhez kapcsolódnak. A játszótér kertépítészeti terei Weöres Sándor: Buba éneke című versére formálódnak. A vers különböző színtereit a játszótér egymástól elhatárolt kerti terei jelenítik meg. Csúszdás játszóvárak, lengőhinta, mérleghinta, rugós játék, homokozó, fészekhinta, mászóoszlop, egyensúlyozó gerenda található a kertben. Az északi bejáratnál pergolás leülő helyezkedik el, itt kerültek kialakításra a kerékpártámaszok is. A növényzet többszintes, a játszótér az oldalhatárokon tujasövény és hamisciprus sövény keretezi, a belső tereket lomblevelű-, és lombhullató fajokból álló cserjesávok osztják meg. A belső tér fái megfelelő árnyékolást nyújtanak a téren tartózkodóknak. Fontosabb fajok: boglárca cserje (*Kerria japonica*), nyáriorgona (*Buddleia davidii*), téli jázmin (*Jasminum nudiflorum*), kékszakáll (*Caryopteris x clandonensis 'Heavenly Blue'*), nipponi-, közönséges gyöngyvessző (*S. nipponica 'Snowmound'*, *Spiraea x vanhouttei*, *S. cinerea 'Grefsheim'*), levendula (*Lavandula angustifolia*), mályvacserje (*Hibiscus syriacus*), orbáncfű fajok (*Hypericum* sp.), gyöngyvirág cserje (*Deutzia gracilis*), kerti hortenzia (*Hydrangea macrophylla*), jezsámen (*Philadelphus coronarius*). A faállományt törökmogyoró (*Corylus colurna*), díszcseresznye (*Prunus serrulata 'Kanzan'*), virágos kőris (*Fraxinus ornus*), tulipánfa (*Liriodendron tulipifera*) alkotják. A díszítő kiültetések között főként évelőket találunk (*Hemerocallis*, *Iris*, *Waldsteinia geoides*, *Hosta*, *Heuchera*, *Dryopteris filix-mas*, *Bergenia cordifolia*).

2.2.2.8. 1069/3. hrsz.-ú terület

A Kossuth Lajos utca mentén, az ebédlővel szemben található, kis kiterjedésű (368 m²) terület. Játsszóterként funkcionált, de a játszótér felszámolása után kihasználatlan maradt. Zöldterületként való besorolása azért fontos, mert a belvárosban nincs más zöldfelületi dominanciájú hely, amely szabadtéri szerepkörök betöltésére is alkalmas lenne. Emiatt e terület kertépítészeti terv alapján történő fejlesztését, rehabilitációját javasoljuk. Jelenleg egy ping-pong asztal és egy pad található a téren, részben gyepes, részben fás-cserjés növényállománnyal rendelkezik.

2.2.2.9. Sugár utcai játszótér

Közelmúltban felújított, kerítéssel körbevett játszótér, bejárata a Sugár utca felől nyílik. Nagysága: 1955 m². Beton térkő burkolathoz kapcsolódó játékterek jellemzők, amelyeket cserjesáv vesz körbe. Az ütéscsillapító burkolat gumitégla és homok. A játszótér az óvoda és iskolás korosztály számára is kínál kapcsolódást. A mászókombinációk mellett lengőhinta, homokozó, rugós játékok találhatók. A játszótéren padok, hulladékgyűjtők és egy ivókút került elhelyezésre. A kertnek jó adottsága, hogy fás növényállománya középkorú, kifejlett faegyedekből áll, amelyek kellemes környezetet, árnyékolást biztosítanak (*Acer pseudoplatanus*, *Platanus x hybrida*, *Betula pendula*).

2.2.2.10. Dr. Moll Károly tér

A Petőfi Sándor utca – Rákóczi Ferenc utca között elhelyezkedő közterület a városbelső közösségi tereként funkcionál, nagysága 1432 m². Kialakítása példaértékű, mind funkcionális felosztását, mind zöldfelületi megjelenését tekintve, oázis jellegű szerepet tölt be a belvárosban. A kelet-nyugati irányú sétányhoz kapcsolódó, karakteres növényfoltokkal határolt teresedései intim, békés hangulatot teremtenek az itt leülőeknek. A tér délkeleti sarkán megjelenő szökőkút mind a Honvéd utca, mind a Rákóczi Ferenc utca felől érkezőknek látványelemül szolgál. Ugyancsak díszítő- és látványelemként jelennek meg az egynyári- és hagymás ágyak sávjai, kontrasztot képezve a gyepfelülettel. Az ápolt, beállt cserjesávok szintén ideális keretet alkotnak, többségük alacsony, vagy középmagas termetű. Ilyenek: mirtuszlonc (*Lonicera nitida 'Maigrün'*), pimpó (*Potentilla fruticosa*), babérmeggy (*Prunus laurocerasus 'Otto Luyken'*), madárbirs (*Cotoneaster*), alacsony termetű gyöngyvessző (*Spiraea x bumalda*, *S. japonica*). A területen megjelenő néhány jellegzetes habitusú, koros fa (*Tilia tomentosa*, *Quercus robur 'Fastigiata'*) alapvetően meghatározza a kert képét.

2.2.2.11. Gróf Festetics György tér

Központi helyzetű fásított köztér, nagysága 2747 m². A téren döntően gyalogos forgalom bonyolódik, csakúgy, mint a hozzá kapcsolódó Rákóczi Ferenc és Erzsébet királyné utcákon. A köztér kapuját képezi a kórháziparknak, és egyúttal a fürdőbejáratnak is. Két harmadán a burkolt felületek dominálnak, padokkal, hulladékgyűjtőkkel. A kórház épülete előtt szökőkutas vízjáték képez látványelemet. A növényfelületeket kisebb részben cserjefoltok (*Prunus laurocerasus 'Mari'*, *Lonicera nitida 'Maidrün'*), döntően egynyári sávok és évelők (*Hosta*) alkotják. A tér hangulatát, megjelenését, karakterét alapvetően meghatározzák a platánok, amelyek kora 70-80 évre becsülhető. A faegyedek megóvása céljából a tér helyi jelentőségű természetvédelmi oltalom alá helyezése javasolt.

A város zöldterületeit összességében vizsgálva látható, hogy összterületüknek a kórházipark teszi ki a nagyobb hányadát. A fennmaradó zöldterületek egy része térszerkezet és aktív funkció nélküli, fejlesztésre szoruló közkert. Az aktív funkció a játszótérek kívüli

zöldterületeken elsősorban a pihenést, rekreációt jelentené. A Móricz Zsigmond utca – Fecske utca kereszteződésében fekvő terület, vagy a Mikes Kelemen utcai játszótér mellett kijelölt zöldterület kialakítatlan, alulhasznált. Ilyen, helyzeténél fogva értékes, bár kis területű a településközpontban elhelyezkedő zöldfelület (hrs.: 1069/3). Az Október 23.-a park rendelkezik úthálózattal, parkberendezési tárgyakkal, mégis funkcionális szempontból kihasználatlan, hiányoznak a kertépítészeti terek, emlékpark jellegéből fakadóan zárványként működik az északi városrészben.

A játszótéreket tekintve a három, döntően játszótéri funkciót ellátó zöldterület esetén a játszó- és részbeni pihenőterek elválasztása kertépítészeti eszközökkel megoldott. A városszerkezetben elfoglalt helyzetük szintén megfelelőnek mondható, az átlagosan 600 méteres elérési távolságot alapul véve. A három tér közül a Mikes Kelemen utcai játszótérnek infrastruktúrája, parkberendezési tárgyai felújításra szorulnak.

Összefoglalva, a tó körüli kiterjedt zöldterület mellett a város más részein az üdülést és rekreációt támogató zöldterületi szerepkör nagyrészt hiányzik, s bár a játszótérek a kapcsolódó pihenő funkció természetesen megjelenik, a város szerepét, látogatottságát tekintve az önálló rekreációra alkalmas területek hiánya tapasztalható. Főként az északi városrészben javasolt funkcióbővítést, vagy területbővítéssel egybekötött szerepköri növelést végezni egy-egy ponton annak érdekében, hogy itt is nagyobb területű, többfunkciós közterületi zöldek jöjhessenek létre.

2.2.3. Zöldfelületi igényű intézményterületek

Ide sorolandók azok a lakóterületekhez kapcsolódó intézmények, amelyek funkciójukból fakadóan jelentős nagyságú (és minőségű) zöldfelülettel kell, hogy rendelkezzenek.

Ilyenek az oktatási-, egészségügyi intézmények, valamint az idősek otthonai. Oktatási intézmények esetében szerepük rendkívül fontos a zöldfelületi ellátottság, mivel a gyermekek számára az egészséges fejlődésükhöz alapvetően szükséges játék-, sportlehetőségeket kell biztosítaniuk. Az egészségügyi intézmények, valamint az idősek bentlakásos intézményeinek esetében az épülethez kapcsolódó, rekreációs szabad tér megléte szintén kiemelt jelentőségű. Mivel a lakóterületekkel ezek az intézmények állandó kapcsolatban vannak, zöldfelületeik a települési zöldfelületi rendszernek is fontos elemei.

A városban oktató-, nevelő intézményként a Brunszvik Teréz Bölcsőde és Óvoda (26 fő – 109 fő), az Egregyi Óvoda (82 fő), az Illyés Gyula Általános Iskola (480 fő), a Bibó István Alternatív Közgazdasági Gimnázium (350 fő), egészségügyi intézményként a Hévízgyógyfürdő és Szent András Reumakórház, idősek otthonaként a Teréz Anya Szociális Integrált Intézmény (57 fő) és kihelyezett részegységei, valamint a Szent Lukács idősek otthona üzemel (zárójelben az intézmények befogadói létszámai láthatók).

Az igényelt zöldfelületi nagyságot alapvetően az intézmény létszáma határozza meg.

Az *oktatási intézmények* tekintetében az ajánlás böcsőde és óvoda esetén 10 m²/fő játszóudvart irányoz elő, iskolák esetén 5 m²/fő játszótér/pihenőtér (gimnázium) kívül szabadtéri tornatér kialakítása is javasolt (~40x20 méter). A kertnagyságon kívül a zöldfelület minőségére és a kert funkcionális felosztására is figyelmet kell fordítani. Ilyen lehet óvodák esetén a nyitott foglalkoztató, vagy bemutatókert.

A Brunszvik Teréz Bölcsőde és Óvoda kertnagysága megfelel az irányelvekben megfogalmazott elvárásoknak. Játszóeszközei sokrétűek, faállománya koros, megfelelő árnyékolást biztosít a kertnek. Főbb állományalakotó fajtái: a közönséges luc (*Picea abies*), vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*), platán (*Platanus x hybrida*), közönséges nyír (*Betula pendula*), nyugati tuja (*Thuja occidentalis*), hegyi juhar (*Acer pseudoplatanus*). A játszóeszközök folyamatos fejlesztése azonban nem egy koncepcionális elv szerint történt, a kerti terek hálózata hiányzik, a környezettől való elhatárolás szintén hiányos, és a növényzet is rehabilitációra szorul néhány ponton (lucfenyő csoportok). Az adottságok fokozottabb kihasználása érdekében zöldfelület rendezési terv készítése javasolt.

Az Egregyi Óvoda kertje éppen megfelel a létszámból levezett minimális kertméretnek. Hatalmas, koros fái kellemes hangulatot, mikroklímát teremtenek a kertben. Kis területe miatt a kert belső tagolását nagy termetű cserjefajokkal nem tartjuk célszerűnek, inkább évelőfoltok kialakítása lenne szerencsés.

Az Illyés Gyula Általános Iskola kertje semmilyen szempontból nem felel meg a kívánalmaknak. Igaz, hogy sportpályával (műanyag), és modern, biztonsági előírásoknak megfelelő játszóeszközökkel rendelkezik, de zöldfelületről alig beszélhetünk. Ez annál inkább kedvezőtlen, mivel az iskola a település központjában, forgalmas csomópontban helyezkedik el, tehát a zöldfelület szerepe alapvető fontosságú a napjaik nagy részét az intézményben töltő gyermekek számára.

A Bibó István Alternatív Közgazdasági Gimnázium kertjének mérete megfelel a gyereklétszámból levezetett minimális területi igénynek (8 m²/fő). Az északkeleti (Park utca felőli) bejárat környezetében kellemes hangulatú, intim kertrészlet kialakítása valósult meg, amely egyrészt a határoló növényzárnak (*Thuja occidentalis*), másrészt e kertrész évelő-, cserje- és facsoportjainak köszönhető. A kertrészben a tű- és lomblevelű örökzöldek dominálnak (1956-os emlékfák). Megtalálható a simafenyő (*Pinus strobus*), a hegyi mamutfenyő (*Sequoiadendron giganteum*), a cukorsüvegfenyő (*Picea glauca 'Conica'*), a tarkalevelű babérsom (*Aucuba japonica 'Variegata'*). A délkeleti oldalon, a Sugár köz felőli bejárat környezetében is találunk díszes cserje- és évelőfoltokat (*Spiraea*, *Hosta*, *Cotoneaster*, *Cornus*, *Pyracantha*). A Sugár közt a Vörösmarty utcával összekötő, belső útszakasz mentén gömbkőris (*Fraxinus ornus 'Mecsek'*) húzódik, a szemközti gyeperületen kislevelű hárs (*Tilia cordata*) található. A járda anyaghasználata nem megfelelő, rossz állapotban van, sok helyütt felfagyott, felújításra szorul. Az északi, nyugati részeken a gyeperületek dominálnak, az aszfaltpálya környezete is teljesen fásítatlan.

A fentebb vázolt fásított részek ellenére a kertben lombkorona fedettség csak 40% körüli, a nyugati oldalon, főként a pálya környezetében javasolt nagyobb arányú fásítás. A telek legnagyobb hátránya, hogy a zöldfelületek (bár egységenként kellemes benyomást nyújtanak) elaprózottan jelennek meg, nagyobb, összefüggő zöld nem alakulhatott ki, ez kissé szűkös térérzetet eredményez.

Egészségügyi intézményként a Szent András Reumakórház említendő meg, a kórház mindenki számára nyilvános parkjáról a zöldterületek tárgyalásánál már volt szó.

A város idősök számára létesített intézményei közül a Teréz Anya Szociális Integrált Intézmény kertje jelenleg bővítés alatt áll (hrs.: 1174, 1173/1), a szomszédos telek átalakítása után megfelelő nagyságú, látványértékű kert ad lehetőséget a pihenésre. Az intézmény részegységei a Vörösmarty utcában és a Honvéd utcában találhatók.

A Szent Lukács Idősök Otthona nem önkormányzati fenntartású intézmény, információink szerint a Veszprémi Érsekség a terület kezelője. Jelentős nagyságú kertjében változatos kor- és fajösszetételű növényállomány keretezi az épületegyüttest.

2.2.4. Zöldfelületi intézmények

Ebbe a kategóriába tartoznak a beépítésre szánt, vagy beépítésre nem szánt területfelhasználási egységekhez tartozó, alapvetően zöldfelületi dominanciájú területek. Hévízen a kemping, a temető és a sportpályák tartoznak ide.

A kemping a tótól délre, a Hévíz-csatorna két oldalán, az országos jelentőségű védett területen belül helyezkedik el, a tó véderdői közé ágyazva. Sátorhelyei rászteres kiosztásban igazodnak a kifolyó nyomvonalához. Zöldfelületi borítottsága 70-80%-os, faállomány főként a kifolyó mentén, és a déli oldalon jelenik meg, a lombkorona fedettség 60-65%-ra becsülhető. A víz és az erdőterület közelsége rendkívül jó adottságokat eredményeznek.

A temető a település nyugati szegélyén helyezkedik el. Fás állományát a telekhatár mentén ültetett hamisciprusok (keleti oldal) és platánok (nyugati és északi oldal), valamint a fő feltárási utak mentén telepített tuják alkotják. A bejáratú út mellett értékes platánok, a ravatalozó bejáratánál atlasz cédrusok figyelhetők meg. A parcellákban fásszárú növényzet elszórtan található. A temető területe ~60%-os telítettségű, a gyeper bővítési terület a délnyugati oldalon helyezkedik el. A temetőhöz tartozó parkoló spontán kialakult, fásítás nélküli.

A sportterületek közül zöldfelületi szempontból a füves sportpályák említendőek meg, amelyek a Sport utcában és a Kossuth Lajos utca mentén találhatók. Ehhez kapcsolódva szükséges megemlíteni néhány gondolatot a Semmelweis utca végén kialakított szabadidős térrendszerhez kapcsolódóan. Ezen a területen alapvetően a sportolási, testedzési funkció megvalósítását tűzték ki célul. Kialakításra került két sportpálya (műfüves, gumiörleményes), egy skatepálya, és elhelyeztek néhány fitness elemet is. Ezeknek az elemeknek az elhelyezése a jelenlegi állapottal ellentétben zöldfelületbe ágyazottan javasolt, hiszen csak így látják el szerepüket maradéktalanul. A sportfunkció integrációja jó alapgondolat, de ezek az elemek a

jelenleginél igényesebb, és főként nagyobb elválasztó zöldfelületi egységek létrehozásával használhatók egymás zavarása nélkül. A szabadtéri sportfunkció megvalósításának alapvető feltétele az összefüggő, térelválasztó zöldfelület, amely megfelelően tagolja, egészségesebb környezetbe ágyazza a téregységeket.

2.2.5. Városökológiai szempontból jelentős, korlátozottan látogatható területek

Ez a zöldfelületi rendszer olyan jellegű eleme, amely Hévízen jelentős szerepet kap. Az átfogó elemzésnél említésre került, hogy a déli városrészben (Széchenyi utcától délre), a tó közelségében található a szállodák és nagyobb állami üdülők döntő többsége. Ezek közül jónéhány nagy telken (1-5 ha) helyezkedik el, és többszintes zöldfelülettel, koros növényállománnyal rendelkezik. Bár korlátozottan látogathatók, nagy szerepük van a város környezetállapot minőségének befolyásolásában. Ide soroltuk a tó belső, zárt parkját is, a kerítésen belüli erdőrésszel együtt. Össztelekméretük (épületekkel együtt) több, mint 22 ha, és ha az övezetekre vonatkozó minimális zöldfelületet vesszük alapul, amely 40%, ez közel 9 ha zöldfelületet jelent.

A tó belső parkján kívül a következő szállodák, üdülők kertjeit soroltuk ide: a Rogner Hotel, a Hunguest Hotel Helios, a Hotel Aquamarin, a Hotel Carbona, a Hotel Arizona, a Belügyminisztérium szanatóriuma, és a Pénzügyőr szanatórium. Ezeket a szállodakerteket ítéltük meg úgy, hogy zöldfelületük kiterjedése, növényállományuk színtettségük és kora folytán érzékelhető hatást gyakorolnak a városklímára, valamint vizuális-esztétikai szempontból is értéket képviselnek.

A tó belső parkja részben erdőterületeket magába foglaló, részben fás-ligetes parkrész. A tóhoz tartozó belső park alapvetően a rekreációt szolgálja, a kisgyermekesek számára játszótér került kialakításra, a délnyugati oldalon fitness elemeket helyeztek el. A növényzetet tekintve a faállományt döntően az őshonos enyves éger (*Alnus glutinosa*) alkotja, megjelenik többek között a magyar kőris (*Fraxinus angustifolia ssp. pannonica*), a kínai ősfenyő (*Metasequoia glyptostroboides*) és a mocsárciprus (*Taxodium distichum*).

A szállodaparkok közül kiemelendő a Hotel Helios parkja, amely 2008 óta helyi jelentőségű védett terület (hrsz.: 1496/1). A védett terület nagysága 30449 m². A 2011-ben készült kezelési terv részletesen tartalmaz információkat a parkra vonatkozóan. A faegyedek közül nagyobb számban a korai juhar (*Acer platanoides*), a platán (*Platanus x hybrida*), az ezüst-, és nagylevelű hárs (*Tilia tomentosa*, *T. platyphyllos*), a nyugati tuja fajtái (*Thuja occidentalis*), a szúrós luc (*Picea pungens f. glauca*), a magas kőris (*Fraxinus excelsior*), a bükk (*Fagus sylvatica*) jelenik meg, de dendrológiai szempontból értékes, ritka faegyedek is fellelhetők, mint a himalájai selyemfenyő (*Pinus wallichiana*), a himalájai cédrus (*Cedrus deodara*), vagy a libanoni cédrus (*Cedrus libani*). A terület cserjék tekintetében is igen gazdag, változatos fajösszetétellel rendelkezik.

2.2.6. Zöldfelületet, vagy zöldterületet érintő fejlesztési területek

Ide soroltuk azokat a területeket, amelyek információink szerint olyan fejlesztés alatt állnak, amelyek zöldfelületi szempontból fontosak. Ilyen a római kori romokat körbeölelő park bővítése az Egregyi városrészben, amelynek eredményeképpen a jelenlegi gyepes, alulhasznált terület helyén többszintes növényállománnyal rendelkező, használható zöldfelület jön létre.

Fentebb említésre került, hogy a Teréz Anya Szociális Integrált Intézmény telke mellett megvásárolt ingatlanon az intézmény jelenlegi területéhez csatoltan kert kerül kialakításra, amely lehetővé teszi a benntlakók szabadtéri tartózkodását, pihenését. Ez jelenleg kialakítás alatt áll.

A szabályozási terv is rögzíti és az elképzelések szerint is zöldterület létesülne a jelenlegi buszpályaudvar területén, annak áttelepítése után.

2.2.7. Erdőterületek

Az erdőként, valamint összefüggő fás állományként jelölt területek elhelyezkedésük és zöldfelületi szerepük szerint két kategóriába soroltak. Ezek szerint a parkerdő, valamint a tóhoz kapcsolódó erdőterületek kerültek megkülönböztetésre a közigazgatási terület más erdőrészeitől.

A városi parkerdő a kórházparkhoz nyugati irányból kapcsolódik, területe ~7,5 ha, lakosságszámra vetítve ~ 15 m²/fő. Helyzetéből fakadóan a város zöldfelületi rendszerében mind klímajavító, mind funkcionális szempontból fontos szerepe van. A faállomány egykor illír jellegű gyertyános tölgyes lehetett, az erre emlékeztető koros gyertyán egyedek mellett mellett a felső lombkorona szintet a Festetics által parképítészeti céllal telepített feketefenyő (*Pinus nigra*), lucfenyő (*Picea abies*) és vörösfenyő (*Larix decidua*) kiöregedő facsoportjai alkotják. Az alsó koronaszint uralkodó fafajai a tájidegen akác (*Robinia pseudo-acacia*), az invázív bálványfa (*Ailanthus altissima*) és zöldjuhar (*Acer negundo*) mellett a hegyijuhar (*Acer pseudo-platanus*) és a koraijuhar (*Acer platanoides*). Az erdő cserjeszintjében megtaláljuk az eredeti társulásra jellemző fajokat, a közönséges fagyalt (*Ligustrum vulgare*), csíkos kecskerágót (*Euonymus europaeus*), veresgyűrűs somot (*Cornus sanguinea*). A gyepszintben tömeges a medvehagyma (*Allium ursinum*), a hóvirág (*Galantus nivalis*) és nagy foltokat képez a borostyán (*Hedera helix*). Jellemző gyepszínti faj a ligeti perje (*Poa nemoralis*), illatos ibolya (*Viola odorata*) és a meténg (*Vinca minor*) is.

A parkerdő funkcionális kihasználtságát tekintve közepesnek mondható. Sétaúthálózattal ellátott, de erdei infrastruktúra szempontjából bővítése kívánatos lenne. Akár a pihenőterek (asztalok, padok), akár az aktívabb sportterek (pl. eredi tornapálya) jól kiegészítenék a jelenlegi szerepkört (szemlélődő séta).

A tavat keleti és déli oldalon körbeölelő véderdőknek nagyon fontos szerepük van ökológiai, városképi szempontból. A tó véderdeinek állományalkotó faja az enyves éger (*Alnus glutinosa*) amely elegyesen fordul elő a virginiai mocsárciprussal (*Taxodium distichum*), és a kínai

ősfenyővel (*Metasequoia glyptostroboides*). Ezek a védő- és védett erdők a tó környezetében a talajvízháztartásban, a sajátos mikroklíma megteremtésében és fenntartásában nélkülözhetetlenek, amellet, hogy vizuális-esztétikai értelemben is kiemelt szerepűek (keleti bevezető szakaszok fogadóképe).

Ilyen jellegű a tó belső parkját északkeletről övező erdő is, amelyet úthálózat is feltár. A fentebb említett fafajokon kívül aljnövényzetét a fekete bodza (*Sambucus nigra*), a kutyabenge (*Frangula alnus*), és a nagy csalán (*Urtica dioica*) alkotja.

A közigazgatási terület északi oldalán elhelyezkedő erdők elsősorban gazdasági rendeltetésűek, ezek táji szinten kapcsolódnak a település zöldfelületi rendszeréhez.

2.2.8. Ökológiai hálózat szempontjából jelentős, fás-cserjés területek, kapcsolódó külterületi részek, településszegély

Az erdők, valamint az összefüggő fás állománnyal rendelkező területek mellett a település közigazgatási területén nagy szerepük van a ligetes cserjés, vagy gypes-cserjés területeknek, amelyek többsége ex lege védett lápterület. Az ökológiai hálózatban betöltött szerepük mellett – vízháztartási sajátosságaikból fakadóan – a település klímájára is jótékony hatással vannak. Ennél a zöldfelületi elemnél kell hangsúlyozni, hogy a település zöldfelületi rendszere táji léptékben is hálózatot kell, hogy alkosson, a zöldfelületi elemekből álló rendszer ne érjen véget a beépített területek határánál (ZF-09. számú tervlap). Az ökológiai hálózat védett területekből álló elemei rendkívül fontos egységei ennek a rendszernek, ezért kerültek jelen esetben is térképi feltüntetésre az ex lege védett lápok, illetve a hozzájuk csatlakozó fás-cserjés területek. Az ökológiai szempontból unikális területek mellett azonban fontos szerepük van a művelés alá vont területeket megosztó, mozaikosabb tájszerkezetet eredményező növényzónáknak is, amelyek kapcsolatot teremtenek a belső zöldfelületi elemekkel, így hatékony rendszerben tudják környezetállapot befolyásoló hatásukat és ökológiai szerepüket is ellátni.

Hévíz esetében ezt vizsgálva kitűnik, hogy a keleti oldal észak-déli tengelyében nagyrészt megvalósul ez a táji léptékű kapcsolatrendszer. A tavat és környezetét, mint országos jelentőségű természetvédelmi területet északi és déli oldalon is ex lege védett lápterületek veszik körül, nyugati irányban pedig a kórházipark és a parkerdő kapcsolódik hozzá, amely beékelődik a településszövetbe. Fontos megemlíteni a kifolyó mentén kialakított ismeretterjesztő sétautat (Berki sétaút), amely a lápvilág egykori és megmaradt élővilágát, tájalakulás történetét mutatja be. Ez a sétaút aktív kapcsolatot létesít, és tart fenn a város és a környezete között.

A település Egregyi városrésze (Egregyi utca, Dombföldi utca) speciális helyzetű, nyomon követhetők a szőlőhegyek tájszerkezetének mozaikos jellegéből fakadó sajátosságai, bár az épületek és közvetlen környezetük jelentős átalakuláson mentek keresztül, arculatuk egyre kevésbé hasonlít az egykori szőlőhegyi tájképhez. A tájszerkezeti sajátosságok a zöldfelületi adottságokban is megnyilvánulnak: jellemzők a beépített területeket körbevevő, abba beékelődő facsoportok, gypes, cserjés sávok, amelyek ugyan nem olyan magas

természetvédelmi, ökológiai értékűek, mint a tó környezetében található lápterületek, szerepük mégis kiemelt az északi oldal erdőterületeinek és a város északi részének zöldfolyosó jellegű összekötésében.

A beépített területek zöldfelületeinek külterületi folytatása leginkább a közigazgatási terület nyugati oldalán hiányzik. Az itt elterülő, zömében szántóterületeket kevésbé osztják meg zöldsávok, egyes részekben a lakóterületek és a szántók elválasztása sem megoldott (Kisfaludy Sándor utca). Az északi lakóterületek szegélyén megjelenő kisebb erdőtömbök, ligetes állományok északi erdőterületekhez történő kapcsolódása nem történik meg, és a közigazgatási terület nyugati oldala mentén elterülő, már Nemesbük közigazgatási területéhez tartozó, ex lege védett lápterületekhez történő kapcsolódás sem megoldott.

2.2.9. Fogadókép, városkapuk

Az előző fejezethez kapcsolódik a városba bevezető szakaszok zöldfelületi képe, amely igazából a lakóterület szegélyének külterületi kapcsolatait jelenti. Ez a kép Keszthely irányából érkezve példaértékű, unikális. A kétoldali erdősávok mind a Széchenyi, mind az Ady Endre utca mentén kedvező látványt nyújtanak minden évszakban. A lombhullás előtt színeződő lombtömeg különösen érdekessé és sajátossá teszi e bevezető szakaszokat.

Az Alsópáhok felől érkezőket jellegtelen kép fogadja, amelyet részben az épülő elkerülő út és körforgalom rendezetlen környezete okoz. A bugás csörgőfa fasor (amely már Alsópáhok közigazgatási területén van) karakteres, értékes elem, de folytatásában a tavaly elkészült kerékpárút kezdeti hévízi szakasza melletti hiányos zöldfelület nem emel a bevezető szakasz képén.

A Felsőpáhok felőli bevezető szakaszon a lakóterületi közterület szűkös, karakteres fogadókép kialakítására a lakóterületi szakaszt megelőzően, vagy az Árpád utca – Szent András utca kereszteződésében fekvő nagyobb csomópont rendezésével nyílhat lehetőség.

Nemesbük felől a városhoz közeledve ritkás diófa fasor, akáccsoportok jelennek meg, a lakóterületre érve a temető örökzöld tujasora dominál, a Büki utca teljesen fásítatlan.

2.2.10. Kiemelt pontok, hangsúlyos városképi elemek

A város kiemelt pontjain az intenzívebb díszít adó kiültetések jelentősen növelik a zöldfelületek értékét. A város jellegéből fakadóan, és az alapos fenntartásnak köszönhetően nagy területen jellemző az egész évben, vagy az év nagy részében díszítő növényágyak jelenléte. Ki kell emelni a Széchenyi utcát, amelynek többszintes növényállományában rózságyak dominálnak, valamint két végpontját: nyugaton a körforgalom belső növényágyait, keleten a termelői piac bejáratát. Ide sorolható a Polgármesteri Hivatal és az általános iskola előtere, a Dr. Moll Károly tér környezete, a Gróf Festetics György tér, a nemrégiben elkészült, tóhoz kapcsolódó fürdőház épülete előtti tér, valamint a templomok előtere. A Szentlélek templom előterében a közelmúltban elkészült évelőágyak, a Jézus szíve templom előtt rózságyak találhatók. Díszítő kiültetések figyelhetők meg az egyedi tájértékek környezetében is (Vörösmarty utca – Ady

Endre utca kereszteződésében található fészület, Vörösmarty utca – Honvéd utca kereszteződésében található fészület). A díszítő kiültetéseket rózságyak, évelőágyak, egynyári- és hagymás fajok alkotják.

2.3. Összefoglalás, értékelés

Az általános ismertetésnél említésre került, hogy a zöldfelületi rendszer nagy erőssége a szinte összefüggő zöldgyűrű a tó körül, amely ökológiai értelemben a külterület keleti oldalának észak-déli tengelyében folytonosnak mondható. A beépített területet vizsgálva e zöldfelületi tömbnek a kapcsolatrendszere és ebből következően hatásfoka is gyengül nyugat, majd észak felé haladva. A vizsgálati lapokon jól nyomon követhető, hogy minden egyes, előző fejezetekben taglalt zöldfelületi rendszert alkotó elemre igaz ez a megállapítás. Az északi és déli városrész között jelentős a különbség zöldfelületi ellátottság terén, mind a lakóterületi, mind a közterületi zöldek tekintve. Ennek egyik oka, hogy az északi városrész középső egységében sok a beépítetlen terület (Zrínyi utca – Fecske utca között), amelyek ékszerűen osztják meg ezt a településrészt, másrészt a déli településrészen korábban kialakult, több, összefüggő zöldfelülettel rendelkező szállodapark található.

A belső, frekventált területek nagy erőssége a díszes, attraktív kiültetések jelenléte, de települési szintre vetítve a fasori zöldsávok színtettségé elmarad a kívánatostól, mivel többségük csak gyepszintben fedett. A kialakulatlan, beépítetlen területekhez nem csatlakoznak teljes értékű zöldterületek, zöldsávok sem (Fecske u., Szabó Lőrinc u., Dr. Babocsay u. északi szakaszai közötti városrész), s ez tovább növeli zöldfelületi szempontú elszigeteltségüket.

A zöldterületek funkcionális hiányossága szembetűnő, amely alatt elsősorban az aktív rekreációs szerepkört kell érteni. A játszóterek mellett preferálni szükséges a felnőtt (idősebb) korosztály számára kialakítandó pihenőtereket, amelyek csak megfelelő térképzés (területnagyság) mellett valósíthatók meg.

3. JAVASLAT

Alapvető cél a folyamatos, belterületen és külterületen is hálózattá fejlesztett zöldfelületi rendszer kialakítása. Jelen javaslatok rövid- és hosszútávú fejlesztéseket is tartalmaznak, a szabályozási tervben rögzített zöldfelületi szempontú szerkezeti elemeken esetenként módosítanak (ZF-06., ZF-07., ZF-08. számú tervlap).

Az alábbi javaslatok nem a zöldfelületi rendszer elemeit veszik sorra, hanem a beavatkozások módjaira vonatkozva csoportosítottak. Ez azért célszerűbb, mert a hasonló jellegű beavatkozások – mégha más-más zöldfelületi elemre vonatkoznak is – hasonló szervezést, infrastruktúrális háttérrel igényelnek.

3.1. Stratégiai javaslatok, fejlesztési irányok

Ezek a javaslatok nem konkrét beavatkozások, mégis talán a legfontosabbak közé tartoznak, mivel átfogó hatással lehetnek a teljes zöldfelületi rendszer alakulására, fejlődésére.

Az első, és legfontosabb javaslat a favédelmi, zöldfelületi önkormányzati rendelet megalkotása. A város idegenforgalmi szerepe, az ebből fakadó városképi megjelenés érdekében ez alapvető fontosságú. Jelenleg csak a fás növények védelméről szóló kormányrendelet az irányadó, de ez nyilván nem kielégítő, minthogy az OTÉK sem helyettesíti a település szabályozási tervét. Ez nemcsak a kivágások, pótlások városi szintű rendezése miatt szükséges, de meghatározhatná a közterületekre ültethető (nem ültethető) fák, sőt cserjék körét. E mellett javasolt intézkedési terv kidolgozása is, amely rögzíti a zöldfelületi rendszer kívánatos állapotának eléréséhez szükséges beavatkozások ütemezését.

Stratégiai javaslatot érint a zöldfelületi sávok kérdésköre. Ez két ok miatt is lényeges. Egyrészt a fasorokhoz kapcsolódó (szerencsés esetben) azokkal együttműködő többszintes növény (elsősorban cserje-) sávok jelenléte megsokszorozza a fasorok hatását városképi, esztétikai, de környezetminőség befolyásolás szempontjából is. A cserjesáv elválaszt és díszít, teret képez, és a sétáló szemszögéből nézve legalább annyira fontos, mint a fasor. A város egészére vetítve hiányoznak a kétszintes zöldsávok, bár fellelhetők példaértékű zöldsávok is (Széchenyi utca). A lakóterületekről szóló vizsgálati fejezetben említésre került, hogy a kertvárosias lakóterületek közterületein, utcáiban – a lakóépülethez kapcsolódó kisebb zöldfelületeket feltételezve – fokozott figyelmet kell fordítani a többszintes zöldfelületi sáv kialakítására. Ez elsősorban az északi városrész keleti felének gerincét alkotó Dr Babocsay, Zrínyi Miklós, Kodály Zoltán utcákat érinti. Sok utcában ugyan nagyon értékes fasorokat találunk, de a többszintes zöldfelület kialakítása kiemelt fontosságú.

Az utcai zöldsávok határmezsgyéik az önkormányzati és a lakossági beavatkozási területek között. Számtalan esetben tapasztaltuk a helyszínelések során, hogy olyan esetekben, amikor a lakók ültetnek fákat, alakítanak ki cserjesávokat, magukénak érzik azt a részt. Persze szép számmal akadnak olyanok is, akik a két négyzetméternyi gyepeket is az önkormányzattal akarják lenyíratni, mert az közterület.

Fontos feladat a város lakosságának motiválása ebben a tekintetben. Ha nem érzik magukénak a város közterületeit, nemhogy nem ápolják, hanem nem is óvják azt, károkat okozva a fenntartó szervezeteknek. Értékes, meglévő kezdeményezés minden olyan lépés, ami ezt a motivációt, helyi kötődést elősegíti (tisza udvar-rendes ház mozgalom, jelentkezés alapján virágok osztása a lakosságnak, rajzpályázat környezetünk szebbé tételére, született gyermekek számára egy-egy fa ültetése a Mikes Kelemen utcai zöldfelületben).

Javasolt további programokkal motiválni a lakosságot, erősíteni a zöldfelületekhez, helyi értékekhez történő kötődésüket. Kibővíthető a kör rendezvények, versenyek megrendezésével, amelyek a virágos város versenyhez hasonlóan a településen a virágos utca verseny meghirdetésével inspirálják a lakókat az egységes, dekoratív utcakép kialakítására, és évenkénti megrendezése a fenntartást is megalapozhatja. Ezzel összekapcsolható a helyi rendeletben rögzített, részletesen kidolgozott cserje- (esetleg évelő-) fajok listája, amelyek alkalmazhatók a város utcáiban. Egyes szakaszokon szabad felhasználást is lehetővé kell tenni az egyedi arculat kialakulásának érdekében. Ezzel hosszabb távon elérhető az utcák többszintes növényállományának kialakulása, amely egyébként jelentős anyagi ráfordítást igényelne az önkormányzat részéről, másrészt egységesebb utcaképek alakulhatnak ki. A lakók által jelenleg létrehozott zöldsávok meglehetősen vegyes képet mutatnak. Évenként egy-egy utca támogatásával sokat segítene az önkormányzat az egységes, esztétikus zöldfelületi megjelenésen.

Ennek a körnek a bővítésére számos szemléletformáló ötlet használható fel. A teljesség igénye nélkül sorolunk itt fel néhányat:

- „Keressük Hévíz legszebb fáját” pályázat kiírása
- „Városfásítás éve” keretében minden hónapban/évszakban/évben egy-egy fa kijelölése, aminek népszerűsítésére az adott időszakban nagy figyelmet fordítanak
- „Miénk a tér” – közösségi tér-alkotás az összefüggő, nagy burkolt területek (polgármesteri hivatal előtti tér) alkalmi „berendezése”
- „Város-kép-alkotások” – LandArt eszközeivel egy-egy városrészre felhíni a figyelmet, a városkép alkalmi berendezése, amelyből akár hosszú távú városképi értékek is teremthetők
- „Városnéző séták” – rendszeres séták vezetése a vendégek számára a városban/tájékoztató füzet/térkép a város épített és természeti értékeiről
- „Fogadj örökbe egy fát”

A fasorokról külön dokumentáció készül, azonban ebben a fejezetben is meg kell említeni, hogy rendezvényekhez kapcsolható egy-egy utcai fasor virágzásának időszaka (pl. díszcseresznye, gömbmeggy – Kodály Zoltán utca, japán liliumfa – Kisfaludy utca). Sajnos, a lakók többsége negatív élményként éli meg, ha nem is a virágzást, de pl. a virágszirmok hullását, mivel sok

gondot, munkát okoz a takarítás. Ki kell hangsúlyozni, hogy ezek a virágzó fasorok idegenforgalmi potenciált jelentenek. A turisták megcsodálják őket, fényképezkednek előttük a sziromhullásban. Tudatosítani szükséges a lakókban, hogy ez érték, és nem átok, és ez talán elérhető központi szervezésű rendezvényeken keresztül.

Inspiráló, idegenforgalmi vonzerőt jelentő és kertkultúra fejlesztési javaslatként fogalmazható meg a nyitott kertek rendezvénye, ahol időszakonként az erre pályázó tulajdonosok bemutathatják kertjeiket a látogatóknak, bemutatják a kert kialakulását, az ott található növényeket, stb. A kertkultúra fejlesztése mellett ez reklám szempontjából sem elhanyagolható, pl. a szobakiadással foglalkozóknak.

A stratégiai javaslatok nagy részének célja, hogy a lakók magukénak érezzék az utca zöldfelületét, mert ez az alapkőve a zöldfelületi rendszer kialakulásának. Az a véleményünk, hogy az alapszinten szabályozott, alulról történő, kisebb közösségekből (háztömb, utca) kiinduló szerveződés lehet a záloga a fejlesztésnek, amelyhez az önkormányzat segítséget nyújthat, inspirálja azt. Ez a fajta közösségi megosztás más zöldfelületi elemekre is érvényes, tehát a közösség beavatása a szakmai szempontokhoz való igazodás és az alapvetető városi érdekek figyelembevétele mellett.

A zöldsávokra – mint a zöldfelületi rendszer egyik meghatározó elemére – vonatkozó általános fejlesztési javaslatként fogalmazható meg, hogy a lakóterületi hasznosítás kialakítási feltételéhez kötött infrastruktúra és közműellátás biztosítása mellett a fasori sávok kialakítása is elvárható legyen. Ez egyrészt vonzóbbá teszi azt az utcát a beköltözők számára, másrészt az adott településrész teljes kiépülésének idejére koros fasora lesz az utcának.

3.2. Új zöldterületek kijelölése

A zöldterületek az utcai zöldsávok mellett a legfontosabb közterületi zöldfelületek, amelyek a szerkezeti és szabályozási tervben is önálló területfelhasználási egységet alkotnak. A vizsgálati tervlapon ezért került feltüntetésre valamilyen módon a szerkezeti terven jelölt összes zöldterület. Ezek közül az Egregyen kijelölt zöldterületek távlati kialakítással lettek ábrázolva. A javaslati fázisban azonban át kell gondolni, hogy az itt kijelölt három, 0,5 - 1,2 ha-os közpark kialakítása szükséges-e? Véleményünk szerint ez kissé túlzó, különösen azt figyelembe véve, hogy a római kori romkerthez csatlakozó, fejlesztési területként jelölt rész a jelenlegi parkkal együtt 1,1 ha nagyságú, mind területnagyság, mind funkció szempontjából elegendő az Egregyi városrész kiszolgálására. Ezért a három zöldterület helyett egy zöldterület kialakítását javasoljuk a távlatban kijelölt kertvárosias lakóterületek kiszolgálására.

A zöldterületek jövőbeni kialakításánál szem előtt kell tartani, hogy azok egyenletes eloszlásban, nagyobb, összefüggő területen helyezkedjenek el. Az egy főre eső zöldterület jelenleg kissé elmarad a kívánatostól, ennek is több, mint két harmadát a kórházipark teszi ki, amelyből egyértelműen látható a zöldterületek egyenlőtlen megoszlása.

A város területi nagyságából, kivárosias léptékéből következően (északi és déli lakóterületek legnagyobb távolsága 3,2-3,5 km) a gyaloglási távolságok a célpontok között nem nagyok, a közterületek közötti 500-800 méteres gyaloglási távolság elfogadható.

Az északi városrész zöldterületi adottságai hiányosak. Az említett római kori romok környezetén kívül a két játszótér (Mikes Kelemen utca, Zrínyi utca) fontos szerepet játszik a városrész kiszolgálásában, de területnagyságuk csak e funkciót tudja ellátni. A többi zöldterület adottságai nem megfelelőek, szintén kis területűek, vagy kevésbé szerencsés alakúak (háromszög), nem tudnak kielégíteni összetett (több funkciós) zöldterületi igényeket.

Nagyobb, összefüggő zöldterület kialakítása javasolt, amelyre az 1530/1 hrsz.-ú zöldterület fölötti részen, a Mikes Kelemen utca északi oldalán nyílik lehetőség (1532/3-7 hrsz.). Itt közel 3000 m²-es területen lehetne kialakítani egy többfunkciós közterületet, amely csatlakozna a déli, közepes korú faállománnyal rendelkező, jelenleg kihasználatlan zöldterülethez, és a játszótérrel is egy egységet alkotna. Az is ideális adottság, hogy a szomszédos Fecske utca – Móricz Zsigmond utca kereszteződésében lévő zöldfelületen helyezkedik el a helyi járat megállója, tehát a közterületnek tömegközlekedési kapcsolata is lenne. A három egységből álló zöldterület nagysága több, mint 0,5 ha, 600 méter sugarú vonzáskörzete a teljes északi városrészt lefedi, s ez mind az északi városrész nyugati, mind a középső, közterületi zöldfelületekben szegény része számára fontos lenne. Ezen kívül kedvező adottságokat teremtené a Fecske utca – Dr. Babocsay utca közötti rész gyorsabb beépülésére is. A park szerepének fontosságát tovább növeli, hogy környezetében található legkoncentráltabban a kisebb telken elhelyezkedő kertvárosias (Lk), valamint tömbházas nagyvárosias (Ln) lakóterületek.

A déli városrészben a közeli parkerdő, a Sugár utcai játszótér, a sportpályák körüli szabad tér megfelelő nagyságú a városrészhez viszonyítva. Leginkább a szerepköri megosztásban és funkcionális összetettségben vannak hiányosságok.

3.3. Alulhasznált területek fejlesztése, funkcióbővítés, funkcióváltás

A zöldterületek, és más területfelhasználási egységekbe tartozó zöldfelületek nagysága, területi megoszlása mellett, azzal szoros összefüggésben szerepköri sajátosságaik is meghatározók. Hévíz zöldterületei vegyes képet mutatnak ebből a szempontból, és talán a legösszetettebb javaslatok is ide tartoznak. Nem feltétlenül mindig az új területek kijelölése a fejlesztés fő iránya, hanem funkcionális bővítés, illetve ennek érdekében – a szerepkör maradéktalan ellátása céljából – esetenként területi bővítésre van szükség. Hévíz esetében ez is nagyon fontos fejlesztési irány.

A cél a funkciók kialakítása esetén is a komplexitás, vagyis a területnagysággal arányosan összetett szerepkörű zöldterületek létrehozása. Látható, hogy játszótéri funkció szempontjából a város jól ellátott, mind a játékok jellegét, mind a játszóhelyek területi megoszlását tekintve. A sportolási lehetőség elsősorban a Semmelweis utca – Korányi Ferenc utca térségében jelenik meg. Az aktív pihenési, rekreációs célú zöldterületi (vagy zöldfelületi) egységek azonban szinte teljesen hiányoznak (ide tartoznak a kis területű pihenési célú zöld szigetek a belvárosban,

vagy az aktív közösségi-rekreációs terek pl. a szabadtéri sakkasztalok, szabadtéri ping-pong asztal, lengőteke, vagy pétanque pálya), és az ezek segítségével épülő, formálódó találkozó-, pihenő- és közösségi terek. Vannak ugyan senior játszóeszközök a skate-pályánál, azonban itt a megfelelő „környezet” teljesen hiányzik. A kórháziparkban is találhatunk ilyen egységet, de ez csak azok számára elérhető, akik megveszik az időkorlátos belépőjegyet, ezért ezek kihasználtsága várhatóan nem lesz intenzív.

Ilyen jellegű közösségi-rekreációs tér kialakítása javasolt az előző fejezetben említett Mikes Kelemen utcánál, amelynél külön egységet alkot a játszótér, könnyen elérhetően, de attól mégis elválasztva. A nagyobb parkrészben elképzelhető több funkció is. A született gyerekek emléktáblája és ezzel kapcsolatosan fák telepítése, mint közösségi kezdeményezés jó gondolat, de mindezt alaposabb térszerkezeti átgondolás után, vagy ahhoz kapcsolódva javasolt megvalósítani.

Az Október 23.-a tér térszerkezetét átértékelésre javasoljuk, jelenlegi formájában alulhasznált. Az észak-déli irányú út által meghatározott zárt sáv helyett, a déli rész feltártságát, térszerkezetbe történő bevonását magvalósító új úthálózat és kertépítészeti terek kialakítása javasolt, a parkberendezési tárgyak (padok) cseréjével. Az emlékparki szerepkör ennek a parknak az alapgondolata, javasolt az emléktáblákat kötődési témák szerint csoportosítani, lehetőséget teremtve a további bővítésre pl. Hévízen maradandót alkotott emberek emlékére modern, interaktívabb formában, különböző kerti terekhez kapcsolódva. Ezt a zöldterületet olyan koncepció alapján javasolt rehabilitálni, amely kialakítása révén is, és a hozzá kapcsolódó rendezvények segítségével is bevonja, motiválja a lakosságot, mert jelenleg a tér belsejét aligha látogatják a helybeliek (pl. az emlékparki szerepkör jól társítható a helyi színi társulat tevékenységével, szabadtéri kamara előadásokkal is).

A 492/2 hrsz.-ú terület is szerepkör nélküli, tulajdonképpen csak kondicionáló jellegű zöldfelület. A funkcióbővítés, mégha csak asztalos padok kihelyezését jelenti, térhatároló cserjetelepítéssel együtt, nagyon fontos fejlesztés lenne. Már említésre került, hogy itt tömegközlekedési kapcsolat van, a park szegélyén parkolók helyezkednek el, és a kapcsolat a keletre fekvő zöldterületi tömbök irányába is fennáll. A déli, elkeskenyedő részen egyre inkább nő a közlekedésből fakadó hátrányos hatások befolyása, így ott valóban csak zöldfelületi pufferhatásról beszélhetünk. Ez a terület a Mikes Kelemen utcai játszótérrel és a köztes parkterülettel együtt, egységes fejlesztési koncepció segítségével összekapcsolható, fejlesztésük összehangoltsága megsokszorozhatja a rehabilitáció eredményességét.

A város belső részén nagyon hiányzik egy leülésre, pihenésre, szemlélődésre alkalmas nagyobb közterületi zöldfelület. A Széchenyi utca mentén, valamint a betorkolló utcákban, a járdák mellett elhelyezett padok ezt a szerepkört nem látják el maradéktalanul.

Ide tartozik még a vendéglővel (konyhával) szembeni 1069/3 hrsz.-ú terület is, amely bár kis területű, kellemes kis szigetté varázsolható a város közepén. A területen felszámolásra került a játszótér és azóta kihasználatlan, de véleményünk szerint belvárosi helyzete miatt fejlesztését szorgalmazni kell. Nagy a szintkülönbség a szomszédos területekhez képest, azonban a terület

teljes, Kossuth Lajos utcával párhuzamos megnyitásával, teraszos kialakításban egyedi, értékes tér alakítható ki a forgalmas városközpontban.

A déli városrész középső felében dominál a sportfunkció, amely a döntően biológiailag inaktív területű sprtpályák mellett skate pályát, és három fitness (senior) játszóeszközt foglal magában. A szabadtéri mozgás, valamint testedzés funkciójának kialakítása elsősorban zöldfelületbe ágyazottan javasolt, erre elsősorban a nagyobb kiterjedésű zöldfelületek alkalmasak. Véleményünk szerint a jelenlegi kialakítás kissé átgondolatlanak és célszerűtlennek tűnik. A műfüves pálya, skate pálya és a senior játszóeszközök egymástól kevéssé elhatárolva, egységes szerkezetbe illeszkedés nélkül jelennek meg. A senior játszóeszközök az aszfaltjárda mellett, a murvás parkoló szomszédságában helyezkednek el. Javasolt az eszközök egységes szerkezetbe illesztésével, a parkolásra használt terület egy részének, és a műfüves pályától délre fekvő, széles füves terület bevonásával szellősebb, jobb tagolású, nagyobb zöldfelületi részarányral rendelkező szabad tér kialakítása, amely a kizárólagos, körbekerített pályák segítségével létesült sport funkció mellett további lehetőségeket kínál egy igazi többfunkciós szabadidőpark létrehozására.

Szabadtéri testedzésre alkalmas szintér lehet a városi parkerdő is, ahol különböző nehézségi fokozatú erdei tornapálya egységek kialakítása, sétaútvonal menti felfűzése lenne célszerű.

3.4. Meglévő zöldfelületek bővítése, zöldfelületi kialakítások

Legfontosabb ezek közül az általános iskola kertjének bővítése, amely szűkös udvarral, jelentős burkolt felülettel rendelkezik, a zöldfelületi borítottság minimális. Ezen az állapoton javítani kell és lehet, ha a szomszédos – önkormányzati tulajdonban lévő – Hotel Aquamarin telkének északkeleti szegletét az iskola telkéhez csatolnák kettős hasznosítással. A szálloda kertjének egy része megmaradna a Széchenyi utcára nyíló bejáráttal együtt, nem veszítve jelentősen az ingatlan értékéből, az iskola pedig 2000-2500 m² nagyságú, megfelelően kialakított térszerkezetű kerttel lenne gazdagabb, idős növényállománya ideális adottságokat nyújtana a pihenőtér, környezeti nevelés színteréül. Az iskolai használaton kívül, esetleg időbeni korlátozással a kert a Széchenyi utca felől megközelítve a nyilvánosság számára is használható lenne, részben pótolva a belváros ilyen jellegű hiányosságát. Ez a felhasználási javaslat nyilván áldozatokkal jár az önkormányzat részéről, de a szálloda használati értéke nem csökken, kertjének egy része is megmarad. Azt is be kell látni, hogy a meglévő iskolaudvar nem tudja ellátni 6-8 osztálynyi gyerek 7 és 14 év közötti korosztályi megoszlásában az egyidejű kikapcsolódást, a szabadtéri foglalkozásra pedig egyáltalán nincs mód. A zöldfelület szolgáltatásai hosszabb távon megtérülnek.

Zöldfelületi kialakítás javasolt a Polgármesteri Hivatal előtti téren. Az egynyári és hagymás ágyak rendkívül attraktív megjelenésűek, de az óriási burkolt tér megosztása, a tűzfalak eltakarása mind esztétikai, mind városökológiai szempontból lényeges, annál is inkább, mivel ezen a szakaszon a közterületi zöldsávok is hiányoznak. Ehhez kapcsolódóan javasolt a Kossuth Lajos utca északi, a Polgármesteri Hivatal és az általános iskola előtti szakaszán a parkolósávot fásítani, amennyiben ezt a közművek nem akadályozzák (akár dézsás fák formájában is).

A vizsgálati tervlapon a jelenlegi buszpályaudvar területe fejlesztési területként került feltüntetésre, zöldterület kialakítása tervezett (szerkezeti terven is feltüntetve). Ez egy rendkívül fontos beruházás lenne zöldfelületi szempontból, információink szerint tervezés alatt áll. Ennel megvalósulásával párhuzamosan alapvető fontosságú a Kölcsey Ferenc utca sétányszerű, erőteljes zöldfelületi sávokkal történő kialakítása. Így a Gróf Festetics György térnek és a kórház parkjának karakteres zöldfelületi kapcsolata lenne a termelői piac területével, amely szintén zöldfelületet érintő fejlesztési területként tartható számon. Ez a tengely periférikus elhelyezkedése ellenére nagyon fontos közlekedési útvonal a gyógytő és a piac, illetve az üzletsorok között. Jelenleg ez a város legintenzívebb, legnagyobb gyalogos forgalmat lebonyolító útszakasza. A termelői piac jelentős idegenforgalmi célpont is, a közelmúltban befejeződött térszerkezeti fejlesztéseket követően javasolt az attraktív, elsősorban kondicionáló, termegosztó zöldfelületek kialakítása is.

A zöldfelületi fejlesztések között kell említeni a Gróf Festetics György tér és a Deák Ferenc tér kapcsolódási pontjának kiszélesítését. Véleményünk szerint e két tér találkozásánál torokszerű, szűk keresztmetszet alakul ki, amely rontja a térérzetet és kissé a gyalogos közlekedés lendületét is megtöri, különösen vásárok, rendezvények idején érvényes ez. E szűk keresztmetszet szélesítésével a terek közötti kapcsolat folytonosabbá válhat.

A Park utca kórházépület előtti szakaszánál, az út déli oldalán húzódó részsű feltöltésével sétányszerű kialakításra nyílik lehetőség, amely által a Gróf Festetics György tér és a parkerdő aktív zöldfelületi kapcsolata valósulhat meg. Jelenleg ez a kapcsolat is szűk, az egyoldali járda az út túloldalán található.

A Honvéd utca József Attila és Petőfi Sándor utca közé eső, lépcsős szakaszának zöldfelületi szempontokat is figyelembevevő rehabilitációja is erősítené a tő és környezete, valamint a város belső területei közötti zöldfelületi kapcsolatot.

Ide tartozó javaslat a Szent András utca – Árpád utca kereszteződésében lévő felületek attraktívabb kialakítása. A jó adottságokkal, koros fákkal rendelkező térrész fogadótérként is funkcionál, nagyobb díszítőértékű kiültetések létrehozása célszerű lenne.

3.5. Zöldfelületek rehabilitációja, környezetrendezés

Ezek a javaslatok elsősorban a meglévő, rossz állapotú zöldfelületek értékének megújítását célozzák, ezáltal hatékony bekapcsolásukat a zöldfelületi rendszerbe. Ide soroltuk a kiöregedett növényállományú területek felújítását is.

Zöldfelületi rehabilitáció szempontjából a legfontosabb célterület a tavaly elkészült Ady Endre utca menti kerékpárút környezete. A jelenlegi kép elég lehangoló, foltszerűen megjelenő gye, kavicsos, murvás felületek váltakoznak, inkább egy rongált területre hasonlít ez a sáv, mint egy frissen elkészült „zöldberuházásra”. Ez az állapot a Vörösmarty utca – Lótuszvirág utca közötti szakaszon figyelhető meg leginkább. Fák telepítése megtörtént, de karónak, gégecsőnek nyoma sincs, a parkolóként használt murvás felületre ráhajtó autók a fákat számos helyen

megsértették. A helyzet annál inkább elszomorító, mivel ez a rész a városnak fogadópontja is, különösen fontos lenne az esztétikus zöldfelületi megjelenés. Az út és a kerékpárút közötti sáv 2-5 méter szélességű, jó lehetőségeket nyújt többszintes növényzav kialakításához. A növényzav megléte egyébként a kerékpárút és a közút megfelelő elhatárolása miatt is alapvető. A kerékpárút mentén tehát teljes környezetrendezés szükséges, gyepesítéssel, cserjetelepítéssel.

Rehabilitációs javaslatként fogalmazható meg a kórházpark növényállomány-felújításának szükségessége. A fák egy része közép- vagy idős korú, viszonylag jó egészségi állapotú, de a fenyők nagy része kikopaszodott, egészségi állapota gyenge. A meglévő cserjeállomány többsége kiöregedett, cseréje az igazán értékes, nagy termetű egyedek kivételével indokolt. Kevés a fiatal telepített faegyed, bár az idős cserjék utánpótlása, kiváltása az elmúlt években láthatóan megkezdődött. A fokozatos felújítás terv szerinti kivitelezése mindenképpen időszerű.

A másik növényállományt érintő rehabilitációs terület a tömbházakat körülölelő (Ln) kertek, ahol koros, értékes növényállomány jelenik meg, elsősorban a Semmelweis utca – Dr. Korányi Ferenc utcához kapcsolódó házak környezetében. Az utóbbi években itt sem történt meg a faállomány fokozatos ritkítása, pótlása, amely tovább már nem várhat. A közel egyidőben ültetett fák kiöregedése, pusztulása esetén rövid idő alatt eltűnik a jelenlegi kedvező zöldfelületi kép. A szabályos rászterben telepített növényzet kertépítészeti terv szerinti rendezése, térkialakítás javasolt, hogy intim kertrészek, használhatóbb zöldfelület alakulhasson ki az összenőtt állomány helyett.

A temetőben a Büki utca felőli hamisciprus sövény gyenge egészségi állapotú, fokozatos cseréje javasolt. A temetőbelsőben az újonnan kialakításra kerülő parcellákban ajánlott nagyobb területű kondicionáló zöldfelületek létrehozása. Javasolt a temető előtti parkoló rendezése, parkolófásítás.

3.6. Zöldfolyosók kijelölésének lehetőségei a külterületen a zöldfelületi rendszer folytonosságának megteremtése érdekében

A javaslatok a nyugati oldalon elterülő, nagy felületű szántóterületek megosztására vonatkoznak fasorok, erdőszavok hálózatos kialakításával (ZF-09. számú tervlap). Ezek kialakítása egyrészt a lakóterületek védelmének céljából, másrészt a települési zöldfelületek és az északi erdőterületek, valamint a településtől nyugatra fekvő ex lege védett lápterületek közötti ökológiai kapcsolat megteremtése érdekében szükségesek.

A fasorok és cserjesavok elsősorban a nagyobb felületű szántóterületeket tagolják, javasolt szélességük 8-10 méter. Lényeges szempont a jól záródó cserjeszint, amely gyors növekedésű, ellenálló fajokból áll. Pontos helyük, fajösszetételük kidolgozása részletes tervezést igényel.